

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Pole dance a identita

Tereza Štruncová

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra sociologie

Studijní program Sociologie

Studijní obor Sociologie

Diplomová práce

Pole dance a identita

Tereza Štruncová

Vedoucí práce:

PhDr. Michal Růžička, Ph.D.

Katedra sociologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat PhDr. Michalovi Růžičkovi, Ph.D. za odborné vedení mé práce a poskytnutí podnětných rad a připomínek. Děkuji.

OBSAH

1 ÚVOD.....	1
2 VYMEZENÍ POJMŮ.....	5
2.1 Pole dance.....	5
2.1.1 Historie pole dance ve světě	5
2.1.2 Historie pole dance v České republice.....	7
2.2 Stigma.....	8
2.2.1 Pojem stigma	9
2.2.2 Pole dance a stigmatizace	12
2.3 Ideál krásy	15
3 METODOLOGIE	18
3.1 Metody výzkumu	18
3.2 Informantky	19
3.2.1 Kritéria pro výběr informantek a předmětu pozorování	20
3.2.2 Strategie získávání informantek.....	21
3.2.3 Charakteristika informantek	21
3.3 Průběh výzkumu.....	23
3.3.1 Průběh rozhovorů.....	24
3.3.2 Průběh pozorování	24
3.4 Analýza dat.....	25
3.5 Etika výzkumu	26
4 PŘÍBĚH EMY.....	27
4.1 Emin příběh (vyprávění)	27

5 ZJIŠTĚNÍ	32
5.1 Formování rozhodnutí	32
5.2 První dojmy	33
5.3 Motivace	36
5.4 Reakce sociálního okolí.....	41
5.4.1 Reakce rodiny	41
5.4.2 Reakce širšího sociálního okolí	43
5.5 Strategie vysvětlování.....	45
5.6 Pozitiva a negativa	48
5.6.1 Pozitiva.....	49
5.6.2 Negativa	53
5.7 „My tanečnice od tyče“- komunita pole dance tanečnic	57
5.8 Vliv pole dance na další fyzickou aktivitu.....	57
6 ZÁVĚR	60
7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	65
8 RESUMÉ.....	68

1 ÚVOD

Jmenuji se Tereza Štruncová a tančím u tyče. Při vyřčení tohoto faktu se mnohdy setkávám s rozporuplnými reakcemi, mé široké okolí to hodnotí vesměs velmi kladně, ale před cizími osobami se o mé zálibě, práci, o neoddělitelné součásti mého života, zmiňuji velmi opatrně. Ale proč? Protože pole dance, neboli tanec u tyče, je stále nepříliš známým druhem pohybu, u kterého převládá spojení s nočními kluby a tato asociace také bývá první reakcí na informaci, že tančím u tyče. Bohužel jsou situace, kdy tato informace může zásadně narušit první dojem či další průběh interakce. Proto jsem mnohdy nucena uchýlovat se k drobnému zastírání a tenhle důležitý aspekt mého života raději příliš nespecifikuji.

K pole dance jsem se dostala počátkem roku 2009, kdy se první lekce objevila jako horká novinka v tanečním studiu, které jsem pravidelně navštěvovala. Má první zkušenost nebyla nijak slavná, drtivou většinu z vyučovaných prvků jsem nezvládla a v momentě, kdy jsem po příchodu domů nebyla schopná v ruce udržet ani hrneček s čajem, jsem si uvědomila, že je na čase se sebou začít něco dělat. Pole dance se zdál jako ideální řešení mé žalostné fyzické kondice, navíc jsem toužila poznat ten pocit, kdy člověk letí kolem tyče a vzpírá se gravitaci. Byla jsem nadšená a začala plánovat, jak budu chodit na kurzy a pořídím si vlastní tyč. Moji rodiče mé nadšení bohužel nesdíleli, bylo mi jasně řečeno, že s tím nesouhlasí a nemám se o mém novém koníčku moc šířit. Matka byla o něco přístupnější než otec, který mi jasně řekl, že tyč přes práh domu nesmí. Zlom nastal až v okamžiku, kdy jsem se vrátila ze semináře s modřinami po celém těle a s nártem a zápěstím rozedřeným do krve. Až v tento moment se mi podařilo přesvědčit rodiče, v čem pole dance spočívá, že se nejedná o striptýz, ale o dost velkou dřinu. Těch několik

odřenin rodiče obměkčilo a já si domů směla pořídit vlastní tyč, prozatím ale jen do sklepa, aby nebyla tolik na očích. Celé léto jsem strávila ve sklepe, kde byl velmi nízký strop, zima a vlhko. Má spotřeba náplastí a chladivých gelů proti bolesti neúměrně narůstala a přítel se mnou odmítal chodit k vodě, protože jsem vypadala jako oběť domácího násilí.

V této době se již začaly projevovat změny na postavě, nárůst svalů, zlepšení fyzické kondice čehož si všimli i rodiče a mého koníčka přijali. Ze sklepa mi tedy bylo umožněno tyč přesunout na místo jídelny (která byla přesunuta do obývacího pokoje), kde stojí dodnes. Dvakrát týdně jsem navštěvovala taneční studio, v kterém mi bylo posléze nabídnuto místo lektorky. Byla jsem v první vlně lektorek v České republice a v tomto studiu působila dva roky. V únoru roku 2012 jsme se rozhodly s kolegyní osamostatnit a založit si studio vlastní. Díky pole dance jsem poznala opravdu velké množství skvělých lidí, z mnoha se stali moji blízcí přátelé. Pole dance se také pozitivně podepsal na mé postavě, sebevědomí i na mém partnerském vztahu. Taneční tyč je mi v životě prostě obrovskou oporou.

Hlavním tématem tohoto textu je poměrně nová pohybová aktivita, pole dance (neboli tanec u tyče), která se v České republice vyučuje v tanečních studiích od roku 2008. Tanci u tyče se v tanečních a pohybových studiích věnují hlavně ženy, i když v současné době stále narůstá počet mužů, praktikující jeho sportovnější verzi. Pole dance je velmi specifický druh pohybu, které je prezentován jako tanec nebo sport. S pole dance se zároveň pojí určitá stigmatizace, spojená se striptérskou tyčí a nahotou, což je pro sport (tanec) poměrně ojedinělý jev. Fenomén pole dance se šíří ve světě i u nás, vzniká stále větší množství nejrůznějších soutěží a mistrovství, také studií specializujících se na pole dance a pole dance má být dokonce prezentován jako ukázkový sport na

olympijských hrách. Vystoupení pole dance se také objevují jako doprovodný program nejrůznějších plesů, firemních večírků či festivalů ve formě tanečně akrobatické show.

V této práci se zaměřuji na perspektivu, z jaké ženy, které provozují pole dance, přistupují k této aktivitě a jaké identifikují problémy, pozitiva či negativa s touto aktivitou spojené. Za několik let, po které se pole dance u nás vyučuje, si získal mnoho příznivců, o čemž svědčí i stále se zvyšující počet tanečních studií v České republice, které se na pole dance specializují, objevuje se i v médiích a v roce 2012 se uskutečnilo první mistrovství České republiky v pole dance. Na základě toho jsem se v této práci rozhodla zaměřit na motivace, které ženy vedou k tomuto sexualizovanému a stigmatizovanému druhu pohybu, jaké identifikují přínosy a jakým způsobem to ovlivňuje jejich vnímání sebe sama jejich sebepojetí. Dále se zajímám o to, jakým způsobem vnímá provozování této aktivity nejbližší sociální okolí těchto žen, resp. nějaké strategie, jak se vyhnout případné stigmatizaci.

Cílem mého výzkumu je popsat jakým způsobem přistupují k pole dance ženy, které se tanci u tyče věnují alespoň devět měsíců (2 taneční semestry). Dále se zaměřuji na počáteční motivace, na jejich očekávání, a zda tato očekávání byla naplněna. Vzhledem k povaze vertikálně ukotvené taneční tyče a jejímu spojení se striptýzovými kluby se také zaměřuji na stigma, která se s tancem u tyče pojí a případné strategie, jaké klientky navštěvující pole dance studia volí, aby o své zálibě informovaly okolí, a zároveň se tomuto stigmatu vyhnuly.

Provedla jsem 14 narativních rozhovorů s ženami, které navštěvují lekce pole dance více než devět měsíců ve třech tanečních studiích v České republice, které (v Praze, Plzni a Jihlavě). Jako doplňkovou metodu jsem zvolila pozorování na lekcích pole dance (studia v Praze a Plzni).

V první kapitole (první po úvodu) vymezuji předmět svého zájmu, zaměřuji se na pole dance jako nový druh taneční či sportovní aktivity. V souvislosti s pole dance nemohu opomenout koncept stigma. I když se tanec u tyče ve striptýzových klubech a tanec u tyče v tanečních či fitness studiích výrazně odlišuje, stigma striptýzu je s pole dance stále spjato. Vertikálně ukotvená tyč a cvičení či tančení s její pomocí směle nahradí posilovnu, z tohoto důvodu se zaměřuji i na ideál krásy, který diktuje co je a není žádoucí (mnoho mých informantek se věnuje pole dance právě také díky pozitivnímu efektu na jejich tělo). V další kapitole představuji použitou metodologii a průběh výzkumu. Následující část je věnovaná příběhu informantky Emy, který je pro můj výzkum klíčový. Šestá kapitola je věnována zjištění výzkumu a je členěna do několika podkapitol (formování rozhodnutí, první dojmy, motivace, reakce sociálního okolí, strategie vysvětlování, pozitiva a negativa, „my tanečnice od tyče“ - komunita pole dance tanečnic a vliv pole dance na další fyzickou aktivitu). V poslední kapitole čtenáře seznamuji s výsledky svého výzkumu.

2 VYMEZENÍ POJMŮ

V této části bych ráda nejprve přiblížila pole dance, okolnosti vzniku této nové pohybové aktivity, její vývoj v České republice a současnou situaci. Dále se zaměřím na stigma striptýzových klubů, které se s tímto tancem pojí. V poslední části této kapitoly se zaměřím na kult krásy, který je v současné době propagován a podporován. Jedním z hlavních důsledků pole dance je nárůst svalové hmoty a formování postavy (jak bude uvedeno v páté kapitole) a tento efekt právě patří mezi hlavní důvody, proč je pole dance vyhledáván.

2.1. Pole dance

Představme si ženskou atletku na horizontální tyči, je přiměřeně oblečená (například do sportovního trikotu), předvádí akrobatické a fyzicky velmi náročné triky, za kterými stojí hodiny tréninku a velká fyzická síla. Demonstruje sílu, rovnováhu a sebejistotu, provádí triky, které vyžadují vysokou flexibilitu (provaz či rozštěp), a to všechno nad zemí. Nyní vyměníme termín horizontální za vertikální a máme, ve své postatě, tanečnici pole dance (Holland 2010: 1).

2.1.1 Historie pole dance ve světě

Není zcela jasné, kdy, kde a za jakých okolností pole dance vznikl. Můžeme však vysledovat podobné aktivity, které se na formování pole dance pravděpodobně podílely. Samantha Holland (2010: 30) uvádí, že kořeny pole dance jsou poměrně rozsáhlé, můžeme je hledat v kanadských striptýzových klubech v 80. letech 20. století, dále v mnohačetných formách indického umění Mallakhamb (jóga

praktikovaná na dřevěném kůlu) či v představeních Cirque de Soleil, konkrétně vystoupení chinese pole (Holland 2010: 30). Chinese pole je součástí čínského cirkusu, jedná se o vystoupení akrobatů na dlouhých ocelových tyčích (zpravidla několika akrobatů na jedné), které zahrnuje například přeskoky či salta z jedné tyče na druhou vysoko nad zemí. Za kořeny pole dance jsou tedy považovány chinese pole, Mallakhamb, cirkus a striptýzové kluby. Taneční tyč se ve striptýzových klubech objevila v 80. letech 20. století a za nedlouho se dostala i do tanečních studií a tělocvičen, v této souvislosti se nabízí otázka, zda pole dance nemá kořeny spíše ve striptýzových klubech, protože jak striptýzové kluby, tak pole dance mají svůj původ na Západě. Snaha vytěsnit striptýzové kluby z historie pole dance je pochopitelná, vzhledem k tomu, že při striptýzu i pole dance je klíčová stejná (nebo velmi podobná) taneční tyč. Ohledně oblečení v obou případech méně znamená více, protože látka po taneční tyči klouže a není tedy možné provádět některé triky, což poněkud rozostřuje hranici mezi striptýzem a pole dance. Ale ať už se pole dance vzal v Indii, cirkusu, chinese pole nebo jsou jeho kořeny ve striptýzových klubech, kdy spoře oděné tanečnice přišly na možnosti, které taneční tyč skrývá, důležitá je jedna věc, a to, že ač jsou pole dance tanečnice spoře oděné, v žádném případě své svršky neodhazují.

Taneční tyč není jen obyčejná „vertikálně ukotvená trubka“. Je zde mnoho rozdílů, které jsou důležité především z bezpečnostního hlediska. Taneční tyč je navržena tak, aby odolala té nejvyšší zátěži, kterou na ni může jedinec vyvinout, například při rotacích. Tyto tyče mohou být z jednoho kusu nebo skládací (lze rozložit na části). Nejčastěji se upevňují rozepřením mezi strop a podlahu, případně ještě ukotvením šrouby, také existují tyče mobilní, které jsou ukotvené pouze dole v ocelovém podiu a mohou se použít kdekoliv v otevřeném prostoru. Taneční tyče mnohdy mají statický a spinový režim, při kterém se tyč

otáčí okolo své vlastní osy, stačí tedy tyč roztočit a už se otáčí sama i s tanečnicí. Na trhu existuje mnoho tyčí, všechny lze využít jako tyč pro striptýz, ale ne všechny mohou být využívány jako tyč pro pole dance.

Tanec, sport či obecně fyzická aktivita spojená s vertikálně ukotvenou tyčí je napříč světem označována různými termíny – pole dance, pole fitness, vertical fitness, pole-batics (dále také art of pole, pole art, pole fit nebo polenastic). Své příznivce pole dance nachází například v USA, Kanadě, Austrálii i Francii (Holland 2010: 1-2). V současné době nalezneme studia zaměřující se na tento druh tance v téměř všech evropských zemích, dále také, mimo již zmíněné země, v Rusku, Asii i Africe. První soutěže a mistrovství v pole dance se datují přibližně kolem roku 2005. V České republice se první mistrovství v pole dance konalo až v roce 2012.

2.1.2 Historie pole dance v České republice

V České republice se pole dance poprvé začal vyučovat v roce 2008 v pražské pobočce Centra tance. O několik měsíců později se lekce pole dance začaly vyučovat také v Plzni. Počátkem roku 2009 byla v České republice cca tři taneční a pohybová studia, která se na výuku pole dance zaměřovala. Zájem o pole dance narůstal, zakládala se i nová taneční studia, pole dance se začal objevovat v médiích (zejména v ženských life-stylových časopisech a regionálních televizích). Tyto události vedly k založení první České federace pro podporu pole dance a vzdušné akrobacie – Czech Pole and Aerial Sport Federation¹.

---

¹ Czech Pole and Aerial Sport Federation byla založena 25. března 2011, www.cpasf.cz

Cílem Czech Pole and Aerial Sport Federation (dále jen CPASF) je představit a podpořit pole dance a další sporty vzdušené akrobacie, například závěsné šály (aerial silks), kruhy (aerial hoop) a hrazdy. Jejich cílem je také osvěta veřejnosti a snaha uvést na pravou míru stereotypní souvislosti pole dance se striptýzovými kluby. V roce 2012 CPASF zaštitila první mistrovství ČR v pole dance (divize amatéři, profesionálové). V současné době je v České republice téměř 30 tanečních či pohybových studií, které ve své nabídce zahrnují i výuku pole dance, přičemž některá z nich mají i více poboček. V roce 2013 vznikl Český svaz pole dance & fitness, který se snaží o rozvoj pole dance v jeho tanečních i sportovních podobách. Úroveň pole dance se v České republice stále zvyšuje, o čem svědčí i umístění české reprezentantky na evropském šampionátu v Římě (podzim 2012).

2.2. Stigma

Pole dance může být ve společnosti nahlížen skrze striptýzové kluby a podobné podniky, a to právě díky využívání stejné rekvizity – taneční tyče. Ovšem v každém z těchto uvedených případů je taneční tyč využívána zcela jiným způsobem. Díky této možné záměně se příznivkyně pole dance mohou ve společnosti setkávat s problémy. Dle Samantha Holland (2010: 187) může být taneční tyč vnímána jako neodmyslitelná součást nočních klubů, ale je zde jeden velký rozdíl, a to důvod, proč to ženy dělají. Ženy, které navštěvují lekce pole dance, uvádějí důvody jako zábava, nová přátelství, možnost dostat se do formy a pro pocit úspěchu a potěšení. Samatha Holland (2010: 38) uvádí ve své práci několik negativních zkušeností příznivkyň pole dance. Například v srpnu 2007 ji kontaktovala žena z Tokia (původem z Itálie), která chtěla psát svoji doktorandskou práci na téma související s pole dance a její profesor toto téma rezolutně zamítl a téma pole dance označil za příliš

všední a nechutné pro doktorandskou práci. Dalším příkladem může být studentka z Cardiffu (původem z Malajsie), která po ukončení studia prodávala svou taneční tyč s odůvodněním, že nemá šanci tančit v Malajsii (odkud pochází), protože svoji zálibu před rodiči musí tajit. Jedna z informantek také uvádí, že v souvislosti s pole dance je zde stále patrné stereotypní vnímání tyče, mnoho lidí totiž předpokládá, že pokud se věnujete pole dance, je pravděpodobné, že pracujete v nočním klubu, spoře oděná a dostáváte za to peníze (Holland 2010: 114).

2.2.1 Pojem stigma

Termín stigma pochází z řečtiny a původně označoval nějaké tělesné znaky sloužící za účelem odhalení něčeho špatného či neobvyklého o morálním statusu označeného jedince. Tělesné znaky byly vyřezávány nebo vypalovány přímo do těla stigmatizovaného jedince a upozorňovaly na to, že jedinec je například otrokem, zrádcem či zločincem, tedy osoba nečistá, které je vhodné se vyhýbat. V současné době se tento termín používá spíše ve vztahu k hanbě samé, než k tělesnému znaku (Goffman 2003: 9).

Společnost utváří kategorizaci jedinců a v rámci ní utváří také jejich atributy, které jsou v souvislosti s příslušnou kategorií vnímány jako přirozené. Sociální prostředí nám tedy umožňuje setkávat se s různými kategoriemi osob, které jsou předvídatelné. V momentě, kdy se před námi objeví cizí osoba, kategorii a atributy, tedy její sociální identitu, jsme schopni předvídat již v prvním dojmu a od této osoby máme určitá normativní očekávání. Zpravidla si ani neuvědomujeme, že máme nějaká normativní očekávání a jaká vlastně jsou, dokud nevystane otázka, zda budou či nebudou naplněna (Goffman 2003: 9-10).

V případě, že u osoby stojící před námi shledáme nějaký atribut, který je odlišný od atributů v kategorii osob, do které by mohla náležet a tento atribut je negativního rázu, pak v extrémním případě to z této osoby činí osobu velmi špatnou, slabou nebo nebezpečnou. Naše mysl tuto osobu zredukuje na osobu poskvrněnou s pokleslou hodnotou. Tento atribut je považován za stigma, hlavně v případě, kdy je jeho negativní dopad velmi rozsáhlý (Goffman 2003: 10). Crocker et al. (1998: 505) nahlíží stigma jako vlastnosti nebo atribut, který vyjadřuje sociální identitu, která je v daném sociálním kontextu považována za nehodnotnou. Jako nehodnotný atribut může být nahlížen právě tanec u tyče. Díky určitým podobnostem, které se na první pohled jeví mezi tanečnicí ve striptýzovém klubu a tanečnicí pole dance, jsou příznivkyňe pole dance nuceny ospravedlňovat svoji zálibu ve snaze vyhnout se nálepce „striptérka“. Jak se s touto situací vyrovnávají a jaké strategie volí k ospravedlnění své zálibu podrobněji rozebírám v kapitole 5.5 – Strategie vysvětlování.

Termín stigma může být nazírán dvěma způsoby. V prvním případě stigmatizovaný předpokládá, že jeho odlišnost je veřejně známá nebo jasná na první pohled, na základě čehož je tedy diskreditovaný. V druhém případě odlišnost známá na první pohled není a je tedy diskreditovatelný (Goffman 2003: 12). V případě pole dance tanečnic není na první pohled vidět, jaké činnosti se žena věnuje, jedná se tedy o stigma diskreditovatelné. Některá stigmata lze poměrně snadno skrývat, nehrají tedy roli ve vztahu s cizími nebo známými lidmi, ale jen ve vztahu s intimně blízkými osobami (Goffman 2003: 67).

Klíčovým faktorem je viditelnost stigma či jeho zřejmost (nemusí být vždy odhaleno jen pomocí zrakových orgánů), konkrétně co mohou říci o sociální identitě jedince všichni, s kterými přijde do styku. Pokud je stigma

jedince na první pohled dobře vidět, pak vejde ve známost (Goffman 2003: 62-63). Viditelnost stigmatu může být různá, jsou situace, kdy stigma nemusí být známo ani jeho nositeli nebo právě pouze jemu. Stigma ale také může být viditelné na první pohled a být tedy známé každé osobě, která se stigmatizovaným přišla do styku. Tyto varianty nevyvolávají příliš zájmu na rozdíl od stigmat, která osoby nutí zajít svou vadu před skupinou jiných osob, a na druhé straně jsou nuceni toto stigma odkrývat před jinou skupinou osob (Goffman 2003: 88).

Link a Phelan (2001: 367) nahlíží na stigma jako na několik propojených součástí. V první řadě uvádějí, že lidé mezi sebou rozlišují a označují rozdíly, dále zmiňují dominantní kulturní kontext poukazující na nežádoucí charakteristiky - negativní stereotypy, které rozdělují jedince na „my“ versus „oni“. U takto označených osob dále dochází k poklesu statusu, diskriminaci a nerovnostem. Na závěr autoři poukazují na to, že stigmatizace je zcela závislá na politických, ekonomických i sociálních silách, které umožňují identifikaci odlišností, konstruování stereotypů, sociální exkluzi a diskriminaci. Rozdělení jedinců, v případě mého výzkumu skupin, na „my“ versus „oni“ podrobněji rozebírám v kapitole 5.7 „My tanečnice od tyče“ – komunita pole dance tanečnic.

Považování jedince za normálního je tedy tak ceněno, že velikost odměny z toho plynoucí vede ke snaze se normalitu alespoň pokusit předstírat, pokud to situace alespoň trochu dovolí (Goffman 2003: 90). Vzhledem k silnému propojení pole dance s striptýzovými kluby se klientky navštěvující pole dance studia uchylují často k předstírání nebo volí různé strategie, jak vysvětlit svoji zálibu, ale vyhnout se stigma striptýzových klubů. Goffman (2003: 95-96,99) poukazuje na cyklus předstírání, který může začít předstíráním svévolným, přejít k neuvědomělému, dále k předstírání z legrace, předstírání v době jiné

než je doba rutinních situacích až k úplnému předstírání ve všech oblastech života. Tento průběh ale není možné vztáhnout na všechny situace předstírání, spíše naznačuje oblasti, kam všude předstírání proniká. Předstírající je nucen neustálým způsobem rozvíjet a zdokonalovat svou lež, aby se vyhnul nechtěnému prozrazení.

Jedinci, kteří si připouštějí, že jsou nositeli stigmatu, nesporně usilují o to, aby se stigma nad nimi nevznášelo jako příznak. Snaží se zmírnit napětí, tedy odvrátit pozornost od stigmatu a tak usnadnit sobě i druhým spontánnost v interakci. K tomuto odvrácení pozornosti využívají prostředky podobné prostředkům využívaných u předstírání (Goffman 2003: 120).

2.2.2 Pole dance a stigma striptýzových klubů

Jak jsem již uvedla výše, kořeny pole dance mohou sahát i do striptýzových klubů. V úvodní části této podkapitoly bych nejprve ráda uvedla, definici striptérky. Zaměstnání striptérky ve své práci vymezuje Kim Price (2008: 378-9) jako práci skládající se z vystoupení na podiu, privátní vystoupení a tanec na stole. Všechny tři tyto složky jsou fyzicky i emocionálně náročné. Fyzická složka zahrnuje kroucení tělem na nízkém podiu, hlazení a plácání se po celém těle a odkrývání genitálií. Emocionální složka zahrnuje konverzaci s hosty a erotická vyprávění. Jejich cílem je přilákat pozornost mužů a stimulovat je. Tento popis lze dobře přenést i do našich podmínek, kde je navíc cílem striptérek stimulovat klienta tak, aby její vystoupení náležitě finančně ocenil, pozval ji na drink či si objednal privátní striptýz.

Barton (2002: 599) uvádí, že i když se zpočátku zdá, že práce striptérky je lukrativní a snadnou cestou k vydělání peněz, je to pouze jakýsi štít, pod kterým se skrývá stigma striptérky. Na stigma striptérek poukazuje i McClintock (1993: 1), která zmiňuje, že i přes rozšíření a organizace sexuální práce, mnoho protestů a aktivistických akcí, jsou sexuální práce (prostitutky, striptérky) stále vystaveny právním nerovnostem a sociálnímu stigma.

I když pole dance nedisponuje klíčovým aspektem striptýzu – svlékáním a taneční tyč se přesunula (možná) z klubů do tělocvičen a tanečních studií, stále je problematické spojování těchto dvou aktivit dohromady, právě díky společně využívané rekvizitě – vertikálně ukotvené tyči. Holland (2010: 2) uznává, že s pole dance se pracuje ve striptýzových klubech, že donedávna tento sport žádní muži nepraktikovali, a že ženy nejsou při této činnosti příliš zahaleny. Ve světle těchto faktů je ale nutné zdůraznit, že pole dance má s nočními kluby sice společnou taneční tyč, ale sexuální průmysl je mu velmi vzdálen (Holland 2010: 2). Pole dance je spojen s mnoha mýty a předpoklady, některé se týkají nočních klubů, jiné mýty jsou zase umisťovány do sféry gymnastiky a jiných cvičení. Na lekcích pole dance nenalezneme ženy na vysokých podpatcích, ale ve sportovních nebo jazzových botách či ženy bosé (Holland 2010: 5-6). Dle McNaira (2002 cit dle. Holland 2010: 25) ale v současnosti prostupuje „striptýzová kultura“ aspekty celé západní společnosti, a to film, televizi, hudbu, umění i módu. McNair tento proces nahlíží velmi pozitivně, protože reflektuje pokrok v oblasti feminismu, práv gayů a dalších elementů společnosti, které byly nahlíženy poněkud deviantně.

Pole dance je stále spojován se striptérkami (Samatha Holland používá termín „exotic dancers“, který se u nás příliš nepoužívá, pod

tímto termínem se skrývá tanečnice z nočního baru, chcete-li striptérka, která ve svém projevu zapojuje více taneční prvky). Ženy věnující se pole dance mohou tančit sexy, ale není to nezbytné, způsob, jakým k pole dance budou přistupovat a jakým způsobem budou nakládat se svými těly, je pouze na nich (na rozdíl od nočních klubů, kde je sexy či vyloženě erotický tanec vyžadován). V lekcích pole dance se ale objevují i prvky, které jsou přímo zaměřené na to, aby se ženy cítily svůdně a naučily se více důvěřovat svému tělu (Holland 2010: 3). Zde je patrné, že k pole dance můžeme přistupovat různými způsoby. Jedním z hlavních přístupů je jeho fitness verze, která je zaměřená na fyzickou sílu s cílem udělat co nejtěžší prvek. Další přístup k pole dance je více taneční, kde je kladen důraz na estetiku tanečního projevu a ladnost pohybu.

Pokud se ohlédneme do historie, nalezneme několik tanců, jejichž příznivci se potýkali se stereotypy, například balet, waltz nebo salsa, dnes běžně uznávané a společností akceptované taneční styly. Někteří mohou argumentovat, že jde o záludný proces, během kterého se tanec stane z neakceptovaného akceptovaným, ale musíme také brát zřetel na to, že všechny výše zmíněné taneční styly (včetně pole dance) se budou stále vyvíjet a reagovat na aktuální kulturu a společnost. Taneční tyč se může zdát stejná jako ve striptýzových klubech, ale motivace žen k praktikování této aktivity jsou poněkud odlišné (Holland 2010: 187).

Pole dance je jedním z případů, jak ženy mohou získat sílu a pokusit se odporovat proti tomu, co je příhodným normám a standardům. Problém s pole dance, pokud pomineme, že jde o sexualizovanou a genderovanou aktivitu, tkví v sexualizované tělesnosti spojující mužskou agresivitu a ženskou zranitelnost (McCaughey 1997: xv cit. dle Holland 2010: 37). Tělesnost v souvislosti s pole dance není jen o větší fyzické

síle, ale může ženám nabídnout skutečné zlepšení tělesné image, schopností a sebeurčení (Holland 2010: 37).

2.3 Ideál krásy

Pole dance je fyzicky náročný sport, při pravidelném navštěvování lekcí je možné zhubnout, zformovat si postavu a přibrat svalovou hmotu, samozřejmě je nutné dodržovat i další zásady, stejně jako je tomu i u jiných pohybových aktivit. Právě touha po lepším těle a zlepšení fyzické kondice je jednou z hlavních motivací, proč klientky kurzy pole dance vyhledávají. Ženy jsou se svým tělem spojeny mnohem více než muži, protože sociální uznání u žen se mnohem více spjata s fyzickým vzhledem (Abraham 1992 cit. dle Fialová 2001: 54). Tělo ženy má v procesu socializace specifickou funkci, ženy jsou s tělem spojovány, jsou charakterizovány skrze podobu těla a fyzický vzhled, naopak muži jsou charakterizováni spíše skrze jiné vlastnosti nebo schopnosti. Mužské tělo je charakterizováno zejména skrze jeho funkčnost a výkonnost, ženské tělo je díky mediálnímu tlaku konfrontováno s ideálem krásy. Tomuto tlaku je téměř nemožné uniknout, následkem čehože se ženy snaží svá těla co nejvíce přiblížit aktuálně propagovanému ideálu krásy. Ve snaze se tomuto ideálu přiblížit volí různé strategie, například kosmetické či chirurgické zákroky, úprava stravovacích návyků a cvičení. U mužů je atraktivita těla posuzovaná spíše na základě množství svalové hmoty, naopak u žen je preferovaná štíhlost (Fialová 2001: 54-55).

Tělo je významným prostředkem k interakci se světem, k pochopení našeho „já“ a k definování sama sebe, to, jakým způsobem vnímáme naše tělo je utvářeno interakcí s okolím a následně tak určuje naši fyzickou identitu (Fialová 2001: 53). Vzhledem k povaze pole dance je

často vyhledáván právě jako prostředek pro zformování postavy nebo úbytku hmotnosti.

Současný svět je prosycen určitým ideálem krásy a zejména pro ženy, u kterých je preferovaná štíhlost nad svalovým objemem, je žádoucí se tomuto ideálu přiblížit. "Tělesná atraktivita je důležitou částí sebevědomí, proto je důležité, aby člověk přijal sám sebe a považoval se také za akceptovatelného pro druhé" (Fialová 2001: 57). Ženy jsou vystaveny neustálému kulturnímu poselství, které zdůrazňuje atributy jako být fit, sexy, energická, silná, ale zároveň štíhlá. Zdravé a fyzicky atraktivní tělo je jevem zdůrazňovaným v každodenním životě. Obraz zdravých občanů, kteří jsou fyzicky v kondici, je poselstvím, které se šíří ze všech stran, zejména skrze média (Sekot 2006: 54, 2008: 52).

Média nám předkládají nespočet vzorů, kterým bychom se měli snažit přiblížit, mnohdy ale jedinec není schopen objektivně odhadnout své vlastní tělo a kondici a má tendenci se hodnotit příliš kriticky, i když ve skutečnosti jsou jeho tělesné hodnoty v normě. Snaha přiblížit se ideálu krásy souvisí i s určitými stereotypy, které jsou ve společnosti zakořeněné. Například jedinec, který chodí shrbený, může být považován za bojácného a nesebevědomého, naopak jedinec fyzicky atraktivní je spojován se sebevědomím, úspěchem, oblíbeností a obecně jsou tito jedinci považováni i za šťastné a spokojené (Fialová 2001: 93,95).

Vnímání krásy se napříč časem i kulturou značně proměňuje. V minulosti bylo hlavním posláním ženy rodit děti, tomuto poslání odpovídal i ideál krásy. Kypré tvary symbolizovaly plodnost, například mnoho klasických umělců si za své modely vybíralo ženy, které by v současné době byly považovány za obézní. Na přelomu 20. století se ale ženy tomuto ideálu vzepřely a zavrhly vše, co symbolizuje plodnost a

mateřství. Trendem se stává štíhlá chlapecká postava, dlouhé nohy a malá prsa. Proměna ideálu symbolizovala odmítnutí tradiční role ženy ve společnosti, mladé ženy se vymezovaly vůči tradičním představám a hodnotám, odpoutávaly se od svých rodin a vymezovaly se i svým zevnějškem. V polovině 20. století se ještě objevuje trend oblejších křivek po vzoru Marilyn Monroe, ale v 60. letech 20. století se s modelkou Twiggy strhl trend extrémní štíhlosti až vyzáblosti, který se od to doby nijak významně neproměnil. V současné době je tedy ideál krásy charakterizován štíhlostí, dosažení ideálních tělesných proporcí je ale prosazováno zdravějšími způsoby, které umožňují dosáhnout požadovaného efektu. Společnost je silně formovaná médii, před kterými téměř není úniku. Skrze tiskoviny, televizi, internet a jiné formy mediální propagace jsou společnosti ze všech stran jako vzor předkládáni mladí, šťastní a štíhlí lidé s vypracovanou postavou, kteří s sebou nesou poselství, že štěstí a úspěch se neoddělitelně pojí s krásou a štíhlou postavou. Díky tomuto poselství se zvyšuje množství lidí, kteří jsou v honbě za předkládaným ideálem, ochotni týrat své tělo, protože poselství funguje i opačným směrem a s nadváhou a obezitou se pojí lenost, nedisciplinovanost (Fialová 2001: 97-99, Brohmová 1999: 7-9).

Naomi Wolf (1993: 11-18) přichází s teorií, dle které je mýtus krásy politickou zbraní proti pokroku žen. Jen co se ženy vymanily ze soukromé sféry a jsou emancipované, přichází mýtus krásy jako prostředek společenské kontroly. Mýtus krásy se nám snaží vnutit, že krása objektivně a univerzálně existuje a hlavním posláním ženy je být krásná, protože muži chtějí vlastnit krásné ženy. Naomi Wolf namítá, že krása je pouhým platidlem a rozhodně není univerzální a neměnným. Pro mýtus krásy neexistuje žádné legitimní zdůvodnění, jedná se o mocenské struktury, které ženy manipulují do větších časových investic v péči o svůj zevnějšek. Díky času, který ženy věnují péči o svůj vzhled a nemají čas

intervenovat do oblastí ovládaných muži, protože se zde objevuje hrozba vzrůstajícího vlivu žen díky emancipaci.

3 METODOLOGIE

V České Republice se pole dance těší stále větší a větší oblibě žen, což dokládá stále se zvyšující počet tanečních studií, která se na výuku pole dance specializují. Cílem této práce je popsat perspektivu, z jaké ženy přistupují k pole dance a jaké identifikují problémy, pozitiva či negativa s touto aktivitou spojené. Konkrétně mě zajímá, jaké je vedoucí motivace k této stigmatizované a sexualizované aktivitě, zda identifikují nějaké dopady na psychickou či fyzickou stránku. Dále se zabývám již zmíněnou stránkou stigmatizace v souvislosti se striptýzovými kluby, které se s taneční tyčí pojí. Konkrétně chci popsat, jakým způsobem se klientky pole dance studií vyrovnávají se stigmatizací striptérské tyče a jaké strategie volí k tomu, aby se této stigmatizaci vyhnuly.

3.1 Metody výzkumu

Vzhledem k povaze témat této práce, jsem se rozhodla data sbírat prostřednictvím narativních rozhovorů a kvalitativního participačního pozorování. Narativní rozhovor nepracuje s cíleným dotazováním, ale předpokládá určité subjektivní významové struktury, které je možné zachytit při volném vyprávění. Vyprávění je přirozeně nacvičený postup, skrze který se lidé ujišťují o významu každodennosti, skrze vyprávění se stává jasnější návaznost jednání a vztahů, vyprávění je důležité i při vyhodnocování zkušeností a jejich zpracování (Hendl 1999: 15). Narativní přístup klade důraz na sdělení informace, jakým způsobem je sdělena a proč. Osoba sdělující svůj příběh je expertem na svůj konkrétní příběh a součástí tohoto vyprávění je i vyjádření emocí a neverbální projevy (Druckman 2006: 277). Právě díky narativnímu rozhovoru mohu zachytit celý proces zrodu tanečnice u tyče, tedy vstup do pole dance kurzu, první

očekávání a první dojmy, pozitiva, negativa spojená s tímto sportem a dále proměnu postoje tanečnic a okolí k této aktivitě.

Jako doplňkovou metodu jsem zvolila kvalitativní participantní pozorování při lekcích pole dance. Participantní pozorování je vhodnou metodou v případech, kdy zkoumaný fenomén ještě není příliš prozkoumaný, vhodný je i v případech, kdy fenomén není přístupný jedincům, kteří stojí mimo zkoumanou skupinu a také v případech, kdy existuje velký rozdíl v pohledu členů skupiny zkoumaného fenoménu a v pohledu nečlenů. „Participantním pozorováním je možné popsat, co se děje, kdo nebo co se zúčastňuje dění, kdy a kde se věci dějí, jak se objevují a proč“ (Hendl 1999: 138). Charakter pole dance a pole dance tanečnic odpovídá bodům, týkajících se vhodnosti využití participantního pozorování. Pole dance je poměrně novým sportem, není tedy příliš prozkoumaným druhem fyzické aktivity. Rozdílnost pohledu členů a nečlenů skupiny je zde patrný právě v pohledu na taneční tyč, protože pole dance stále není tak známý jako striptýzové kluby.

3.2 Informantky

V následující podkapitole přiblížím kritéria, podle kterých byly vybírány informantky pro výzkum, následuje postup, jakým jsem informantky získávala.

3.2.1 Kritéria pro výběr informantek a předmětu pozorování

Před vlastním sběrem dat jsem určila několik kritérií pro výběr výzkumného vzorku. Informantky, které mi poskytly rozhovor, se pole dance musely věnovat alespoň po dva taneční semestry, tedy minimálně devět měsíců (rozdělení délky kurzů není ve všech tanečních studiích stejné). Toto časové období jsem stanovila z několika důvodů. Po odtančení devíti měsíců již informantky vyzkoušely většinu z možností, které pole dance nabízí, včetně invertních pozic. Minimálně dva ukončené taneční semestry také považuji za dostatečně dlouhou dobu na to, aby informantky byly s pole dance dostatečně obeznámeny a je zde tedy i prostor pro pozorování nějakých změn či dopadů na jejich fyzickou či psychickou stránku, které mohou identifikovat. Pro pozorování jsem si vybírala kurzy vyšší pokročilosti (tedy od třetí úrovně výše). Kurzy vyšší pokročilosti jsem vybrala, protože jsem předpokládala již určitou obeznámenost s pole dance, lektorkou, případně i s ostatními tanečnicemi. Pole dance se ve většině případech nevyučuje jako otevřená lekce, ale jako kurz o určitém počtu hodin, na kterém se setkávají stále stejní klienti, z tohoto důvodu jsem v rámci pozorování navštěvovala vyšší pokročilosti, protože zde byl předpoklad, že některé z kurzistek postupně procházely jednotlivými úrovněmi společně, což utvářelo prostor pro vznik sociálních interakcí a vazeb. Tomuto požadavku jsem podřídila i výběr tanečních studií, které jsem oslovila s žádostí o pozorování. Věkové omezení mých informantek se týkalo pouze spodní věkové hranice, která byla stanovena na 18 let.

3.2.2 Strategie získávání informantek

Informantky jsem získávala skrze své kontakty na majitelky tanečních studií zaměřené na pole dance i skrze kontakty na klientky navštěvující mé taneční studio, které jsem si předem vytipovala dle požadovaných kritérií. Taneční studia jsem oslovila s žádostí o spolupráci při výzkumu, předala jsem jim potřebné podklady, na základě kterých mi majitelky či lektorky vytipovaly vhodné informantky a ty jsem následně kontaktovala s žádostí o rozhovor. Setkala jsem se obecně s velmi pozitivním přístupem všech oslovených potenciálních informantek, bohužel zejména z časových důvodů některých informantek nebylo možné uskutečnit rozhovor se všemi oslovenými. Stejným způsobem jsem postupovala při žádosti o možnost pozorování, moje pozice při vyjednávání o pozorování na lekcích pole dance byla značně znevýhodněna tím, že jsem sama majitelkou konkurenčního studia a moje přítomnost mohla být vnímána jako snaha o odcizení jejich know-how. Nakonec mi bylo umožněno pozorování v pražském studiu, a to téměř bez omezení.

3.2.3 Charakteristika informantek

Katka. Katce je 24 let, je studentkou navazujícího magisterského oboru, závodně věnovala se sportu, který teď spíše nahradil tance v nejrůznějších podobách. Pole dance se věnuje přes dva roky, preferuje zejména silové prvky. Kurzy navštěvuje 1x týdně, vlastní tyč doma nemá, ale vážně o ni uvažuje.

Martina. Martině je 27 let, pracuje v médiích, věnuje se sportu i tanci. Pole dance se věnuje přibližně 3 roky, a to v České republice i v

zahraničí, preferuje akrobacii a umění improvizace. Kurzy navštěvuje 2x týdně. Překážkou k pořízení si vlastní tyče jsou nepevné stropy v jejím bytě.

Tereza. Tereze je 21 let, pole dance se věnuje rok a půl, vlastní tyč doma nemá, ale ve studiu tráví většinu svého volného času, částečně se na chodu studia podílí výměnou za nepřetržitý přístup k tyči, preferuje spojení gymnastiky a akrobacie a vážně uvažuje o soutěžní dráze.

Monika. Monice je 21 let, studentka, pole dance se věnuje tři roky, vlastní tyč si pořídila již po půl roce navštěvování kurzu. Na pole dance se jí líbí skloubení dřiny a sex-appealu.

Marcela. Marcele je 30 let, pracující, má dceru, pole dance se věnuje rok a půl, preferuje posilovací prvky a prvky na flexibilitu i tanec. Tyč si domů pořídila přibližně po půl roce.

Emě. Emě je 26 let, pole dance se věnuje necelý rok, studuje navazující magisterský obor. U tyče ráda překonává své limity a poznává, svoji ženskost. Díky pole dance výrazně zhubla. Jedním z hlavních kritérií při výběru nového bytu je, zda bude možné v bytě instalovat tyč.

Renata. Renatě je 23 let, studentka, pole dance se věnuje necelý rok. Na tyči se jí líbí široké spektrum možností, jak tančit a posílení svalů. V současné době si pořizuje vlastní tyč

Kristýna. Kristýně je 23 let, pracující, pole dance se věnuje necelý rok. Na tyči preferuje silové prvky, tyč jí nahrazuje posilovnu. Vlastní tyč si pořídila přibližně po půl roce tance

Marie. Marii je 27 let, pracující, pole dance se věnuje necelé tři roky. Na tyči se jí líbí tanec, posilování těla a pozitivní účinek na sebevědomí. Vlastní tyč prozatím nemá.

Hana. Haně je 34 let, pracující, má syna, pole dance se věnuje dva a půl roku. Na tyči ji nejvíce fascinují silové a prvky a prvky vyžadující flexibilitu. Vlastní tyč si pořídila po roce a půl navštěvování kurzu.

Zuzana. Zuzaně 23 let, pracující, pole dance se věnuje rok a půl, na pole dance se jí líbí posílení těla a zvýšení flexibility. Vlastní tyč doma nemá

Linda. Lindě je 26 let, pracující, má dceru, pole dance se věnuje necelé dva roky, na tyči jí nejvíce baví silové prvky a tanec. Vlastní tyč si domů pořídila po třech měsících tancování.

Alena. Aleně 24 let, pracující, pole dance se věnuje rok a půl. Pole dance je pro ni sportem, v kterém „se našla“. Vlastní tyč prozatím nemá.

Pavla. Pavle je 28 let, pracující, pole dance se věnuje dva a půl roku, taneční tyč si pořídila po roce a půl tance. Na tyči preferuje silové prvky a taneční kombinace.

3.3 Průběh výzkumu

Data pro výzkum jsem sbírala od listopadu 2012 do konce ledna 2013. V následující části přiblížím podrobný postup, který jsem dodržovala při sběru dat.

3.3.1 Průběh rozhovorů

Pro uskutečnění rozhovoru jsem volila klidnější kavárny či taneční studio, aby průběh rozhovoru byl narušen co nejméně. Místo setkání s informantkou jsem volila vždy po vzájemné dohodě, aby prostředí bylo příjemné hlavně pro ni. Po seznámení informantky s výzkumem jsem se informantku snažila uvést do tématu, abych informantce umožnila mluvit co nejdéle bez mého zásahu. Zajímalo mě, jakým způsobem se informantka dozvěděla o pole dance a na základě čeho se rozhodla první lekci navštívit, jaké byly její první dojmy a jakým způsobem se proměňoval její přístup k pole dance, požádala jsem ji, zda by mi mohla převyprávět celý příběh „já a tyč“, všechny události a zážitky, které se pole dance či navštěvování tanečního studia pojí. Ujistila jsem ji, že mě zajímají i ty nejmenší detaily a že je na vše dostatek času, rozhovor jsem časově nijak neomezovala. Po skončení vyprávění informantky jsem se dovyptala na situace, které mi nebyly z vyprávění příliš jasné, případně jsem požádala a rozvinutí nějaké dějové linie. Veškeré nahrané rozhovory byly doslovně přepsány a následně analyzovány.

3.3.2 Průběh pozorování

S žádostí o možnost pozorování jsem oslovila tři taneční studia, z nichž ve dvou mi bylo vyhověno. Pozorování probíhalo přímo na lekcích pole dance pokročilých kurzů v tanečních studiích v Praze a v Plzni. Při pozorování jsem se zaměřovala na prostředí jako takové, dále na způsob, jakým komerční lekce pole dance probíhá, na formu interakce jak mezi klientkami a lektorkou, tak mezi klientkami navzájem. Sledovala jsem, zda jsou interakce v rámci lekce pole dance spíše formálního nebo neformálního charakteru, a zda se interakce v průběhu lekce týkají pole dance nebo i

jiných témat. Dále jsem se soustředila na vztahy mezi klientkami, zda je mezi nimi určitá solidarita, například vzájemná pomoc, rada či poskytnutí záchrany při provádění prvků nebo naopak soutěživost a rivalita, která dokáže těžší trik na tyči. Při pozorování jsem si ručně zapisovala poznámky, které jsem pak analyzovala.

3.4 Analýza dat

Hlavním zdrojem informací v tomto výzkumu byly narativní rozhovory, pozorování na lekcích pole dance přineslo také zajímavá data, ale zdaleka ne v takovém rozsahu jako rozhovory. Při analýze získaných dat byla použita metoda zakotvené teorie. Zakotvená teorie je výzkumnou metodou, která induktivně odvozuje teorii o určitém jevu a umožňuje podat teoretické vyjádření o zkoumané realitě (Strauss, Corbin 1999: 15). Při analýze dat jsem nejprve vytvořila otevřené kódy, které jsem následně uspořádala do několika hlavních kategorií („formování rozhodnutí“, „první dojmy“, „motivace“, „reakce sociálního okolí“, „strategie vysvětlování“, „pozitiva a negativa“, „My tanečnice od tyče“ a „vliv pole dance na další fyzickou aktivitu“). Data jsem v rámci kategorií neustále srovnávala a dále kódovala. Data byla sbírána, dokud nebylo dosaženo teoretické nasycenosti, tedy stavu, kdy se již neukazovaly žádné nové údaje, které by se vztahovaly ke kategoriím (Strauss, Corbin 1999: 140). Mým záměrem bylo co nejpodrobněji popsat perspektivu, z jaké mé informantky k pole dance přistupují a jaká identifikují pozitiva či negativa s pole dance spojená.

3.5 Etika výzkumu

Každá informantka byla před rozhovorem seznámena, za jakým účelem jsou data sbírána, byla ujistěna o zachování anonymity. Dále jsem každou informantku požádala o informovaný souhlas a souhlas s nahráváním. Jména informantek jsou anonymizována, stejně tak jsou pozměněna města, v kterých se nacházelo pouze jedno taneční studio zaměřené na pole dance. V citovaných výpovědích jsem pozměnila určité informace, které by mohly vést k identifikování informantky. Pozměněny byly pouze údaje, které nemají vliv na obsah výpovědi (například konkrétní název studované školy byl zaměněn za humanitní/technický obor, neuvedení jména kamarádky či podobu tetování, apod). Za poskytnutá data jsem informantkám věnovala drobou pozornost. Při pozorování na lekcích pole dance jsem klientky vždy seznámila s účelem mého pozorování a požádala je i lektorku o souhlas.

4 PŘÍBĚH EMY

V následující kapitole bych ráda uvedla příběh jedné z mých informantek – Emy. Emin příběh je velmi zajímavý a pro můj výzkum klíčový, protože perfektně mapuje změny v Emině životě, které přisuzuje pole dance. Příběhy či postřehy, které Ema uvádí se ve větší či menší míře objevují v rozhovorech všech mých informantek. Emin příběh mapuje typickou strukturu narací ostatních mých informantek, které budu podrobeněji rozebírat v další kapitole. Na následujících stránkách uvádím část z rozhovoru s Emou, která je lehce stylisticky upravena. Přepis rozhovoru jsem zbavila částí, které se netýkaly tématu tohoto výzkumu, dále jsem odstranila vycpávková slova a vymazala či pozměnila informace, které by mohly vést k identifikaci Emy. Svůj příběh mi Ema sdělila v rámci dvou setkání. Příběh v této podobě jsem Emě zaslala ke kontrole, zda jsem svým drobným zásahem nenarušila či nepozměnila význam a zda ho v této podobě mohu uvést.

4.1 Příběh Emy (vyprávění)

Poprvé mě napadlo, že bych mohla tancovat na tyči, když porodila Kate Hudson², protože ona hrozně přibrala a údajně zhubla tancem na tyči. Já v té době byla hodně tlustá a tak jsem přišla s tím, že chci tancovat na tyči, jenže jsem z malého města a otec mi řekl, že nejsem kurva, tak sem začala chodit na moderní tancování. Stále mě tyč lákala, vyzkoušela sem jógu, pilatek. Aerobic ten ne, protože u toho skáčeš jak nadmutá koza a to nepotřebuju naklepávat špeky ještě víc. Až když jsem

---

² herečka pocházející z USA

šla na navazující obor, tak přišla spolužačka, která chodila na tyč a dala mi takovou už jednou vypranou vizitku, z které jsem vyčetla email a napsala sem, že bych to chtěla zkusit. Všichni byli strašně milí a já šla na ukázkovou hodinu, na které se mi povedla světluška³, a tak jsem si říkala, že mi to půjde, to sem ale nevěděla, že to bylo to poslední, co se mi povedlo na následujících pět týdnů. Začala jsem tedy navštěvovat letní kurz, letní kurzy nejsou tolik obsazené, takže vůbec nevadilo, že jsem přišla tlustá, ošklivá a neohrabaná. Ze začátku jsem nikomu ani neřekla, že chodím na tyč a jak se postupně začal objevovat modřiny, lidi se začali ptát a já odpovídala, že jsem jen začala chodit na cvičení a moc neříkala na jaké, až se mi jednou v obchodě na brigádě zeptala paní, co že to ve skutečnosti dělám, tak sem jí řekla, že tancuju na tyči a ona z toho byla překvapená, jestli to myslím vážně nebo si dělám prdel. Taky se mi lidé ptají, jestli dělám pole dance proto, že studuju tak blbej obor a jestli se tím pak budu živit, tak jim říkám, že jo, když to nepůjde jinak a když koukají divně, tak dodám, že porno průmysl je taky výdělek. Když se takhle snaží mě stigmatizovat, tak je odpáčkuju, že to tak nevmínám a jestli oni jo, tak je to jejich soutěž. Je to zvláštní, pole dance přišel ze Západu a všechno ze Západu je tady stupidně a bezmyšlenkovitě přijímáno, mekáče, Tesca, ale tyč, ta ne, přijde mi to jako hroznej limit ve společnosti.

No a během asi čtyř lekcí jsem zjistila, že pole dance není jen sport, ale i vášeň, buď to člověk miluje, a nebo nesnáší, podle mě není nic mezi tím, protože kdyby to byla jen zábava, tak bych nechodila s modřinama a tou velkou bolestí, která s tím souvisí. Během prvního měsíce jsem propadla totální závislosti a vymyslela si, že chci tyč, ale nemam ji kam dát, v bytě ji mít nesmím a doma rodiče s tím nesouhlasí, na tyč chodit

---

³ rotační prvek na tyči, který se zpravidla vyučuje na prvních lekcích začátečnického kurzu

můžu, i když se jim to nelíbí, přispívají mi finančně na orient, ale na tyč ne. To že, na orient nemám, protože jsem zaplatila tyč, už jim naštěstí nedošlo. Potom jsem se dostala do vyššího levelu a tam jsem pocítila, co je to mít krizi ve cvičení, ze začátku jsem měla pocit, že mi to jde, ale pak se to zastavilo zhruba na rozmezí první a druhé úrovně na hodně dlouho. Dokonce jsem měla takovou krizi, že jsem dva týdny nebyla cvičit a chtěla přestat, nota bene jsem přišla do kurzu k třem vyhublejím a nasportovanejm holkám, z toho jedna byla velmi neempatická a vždy měla po ruce velmi chytrou radu, takže sem bojovala i s tím, jak ji nezabít. Postupně jsem si ale řekla, že na ní prdím, protože to nedělám kvůli nim, ale kvůli sobě. Začala jsem tedy tančit na tyči jako sport, nikoliv obživu, což zdůrazňuji všem, že je to sport a tak jsem začala i bořit pouta uvnitř sama sebe a překonávat sama sebe, například ze začátku při improvizaci, při tanci jsem tam buď stála jako jelito, někdy jsem se kroutila jako rozklepaný jelito a teď je mi to už jedno, buď něco udělám, nebo ne a je to o tom, že poznávám, že sem ženská, což je asi nejvýznamnější objev díky pole dance, takže je mi šestadvacet a sem ženská.

Asi bych měla zdůraznit, že mám starší rodiče a dost starších sourozenců. Můj otec odmítá všechny alternativní věci, jako je třeba piercing, když jsem přišla s piercingem, tak sem myslela, že mě vyhodí z bytu, a aby toho nebylo málo, když jsem přišla s tetováním, což je důkaz toho, že jsem rebelující dcera, tak mi řekl, že jsem jako kriminálník. No, a když jsem přišla s tím, že chci k tyči, tak si myslel, že je to nějaká blbost, že mě to přestane bavit a pak jsem začala chodit s těma modřinama a on pochopil, že to beru vážně. Ptal se mě, jestli to myslím vážně, že jsem nešla na pořádnou vysokou školu, tetování mám, piercing, který jsem už vyndala, protože mi překážel na tyči, půl roční boj s infekcí jsem obětovala kvůli tyči...řekl mi, že už jsem dost stará, takže bych si měla hledat koníčky, které by mi nenarušovaly možnosti při

hledání zaměstnání, na což sem reagovala, že je to regulérní sport a jestli si to chce zkusit, tak může, ale nejsem si jistá, jestli ta tyč má takovou nosnost. Sedla jsem si k Youtube, a protože jsou to ty moderní média, kterým táta věří a začala jsem mu ukazovat videa i dokonce chlapy na tyči. Trochu pochopil, že je to spíš sport, ale i tak by byl radši, kdybych to nedělala, protože je to pro něj prostě takový kurvoidní, protože pořád mám to tetování, teď ještě přibylo další a to není ideální pro to, abych byla spořádaná občanka, která hledá práci, nota bene se hlásím do výběrového řízení na charitu a ženská z charity prostě nemůže tancovat u tyče, protože to slušný holky nedělají. A mamka se tvářila před tátou, že to jako není úplně dobrý a pak přišla za mnou do pokoje a zasypala mě spoustou otázek, vlastně byla nadšená, ale před tátou ne, to byla proti. Jedna z mých sester je právnička a ona řekla, že by dělat nemohla, protože ona má slušný zaměstnání. Když jsem jí řekla, že tam chodí studentky práv, tak to stejně vnímá jako táta, že slušný ženský nedělají pole dance. Slušný ženský jdou na práva a pak pracovat a hlavně nic tak štětkoidního.

Pole dance mi vzal dost tuku a přinesl mi hodně svalů. Což jsem si myslela, že je pozitivní do té doby, než jsem si šla zkoušet šaty, protože teď mám svaly na místech, kde předtím nebyly. Tělo se mi hodně proměnilo, když jsem se nechávala měřit, tak mi opravdu ubylo 12kg tuku a přibylo 11kg svalů, mám teď svaly na místech, kde sem ani netušila, že můžou být, třeba na prstech, teď vím, že tam jsou a umí pěkně bolet, když sem začínala, tak sem druhý den ani nemohla vrátet peníze, jak bolely. Taky jsem od roku 1992 neměla pas, teď už ho mám, potom jako lýtka. Víc než jen tělo se mi proměnilo to, jak chápu sama sebe, dřív jsem měla problémy v určitých fázích cyklu, kdy sem byla taková vodnatější, bylo třeba období, kdy jsem se sama sebe štítla osprchovat, nechtěla sem na sebe sahat, bez houbičky jsem se neumyla, prostě jsem se sama

sebe štítila, což teď už nemám. Pochopila jsem, že to tělo je moje tělo a že i s tímhle tělem můžu být sexy, třeba kalhoty mám o dvě čísla menší a najednou jsem zjistila, že když si stoupnu vedle té hubené tyče, stoupu si na špičky a připravím se na světlušku, tak jsem najednou strašně hezká, prostě mi vedle té tyče došlo, když jsem se zakoukala do zrcadla, že můžu být hezká i taková, jaká jsem. Musela jsem překonat sama sebe nejen v prvcích na tyči, ale i v tom, že s tímhle tělem to můžu udělat, a když jsem se poprvé pověsila hlavou dolů, tak to byl neuvěřitelný pocit, jako horská dráha, byla jsem vyděšená, ale strašně mě to bavilo a chtěla jsem znova. A pak sem udělala provaz, tak sem si říkala, že se víc začnu protahovat doma a nedávno sem přišla ke kamarádce a daly jsme si víno, musely jsme probrat celý ten život, milostný eskapády a tak, a najednou jsem se přistihla, že sedím na zemi s nohama od sebe a rovnám si záda, najednou jsem zjistila, že se nehrbím a že bych tu postavu mohla ukázat.

Řekla bych, že pole dance není cvičení, ale spíš životní styl. Když sem začala cvičit, tak sem změnila oblečení, najednou jsem se trochu odhalila, začala sem jíst. Je super, jak jsme na lekci jen v malém počtu, je čas na dávání si záchrany a máme prostor se překonávat, náš kurz nevypadal, že bychom tam mohly být kmošky, ale nakonec se to nějak vyvrátilo a našly jsme se tam, prostě kdo dělá pole dance to pochopí, kdo ho nedělá, nikdy nemůže pochopit, proč ho děláme. Je to o tom přátelství, je to i o tom hecování, navzájem se vyhecovat k těm výkonům, když mám třeba zadek k zemi, tak tě ty lidi vyhecujou k tomu, to jako udělat, což si myslím, že u jiných cvičení je málokdy – přijdeš, zaskáčeš si jak nadmutá koza a k čemu se tam máš hecovat. Třeba sem teď schopná to rozjet někde na diskotéce nebo jsem měla problém s nezávazným sexem, ale ne že bych byla nějak šttkoidní, to ne, ale spíš jsem zjistila, že jsem hezká a když mě někdo začne balit, tak si říkám, proč by mě nebalil a nekoumám nad ptákovinama, užívám si to.

5 ZJIŠTĚNÍ

5.1 Formování rozhodnutí

Informantky jsem při úvodu do tématu mého výzkumu vyzvala, aby do příběhu zahrnuly, jakým způsobem se utvářelo jejich rozhodnutí pole dance vyzkoušet. Velmi důležitou roli při rozhodnutí, zda lekci pole dance navštívit, hrála při rozhodování mých informantek média, a to zejména internet (televize a tisk pouze okrajově). Mnoho mých informantek uvádí, že se k navštívení lekce se definitivně rozhodly až po tom, co na internetu (či v televizi) shlédly nějaké soutěžní video pole dance.

(Katka, 24 let): „Já jsem začala na pole dance asi před dvěma lety, a to z důvodu, že mi to přišlo nový, neznala jsem to, našla jsem video na Youtubu, našla jsem, že v mém městě to je (...), takže jsem šla do studia na ukázkovou hodinu, ...“

Jako další významný faktor se, stejně jako u Emy, ukázala role kamarádky, která pole dance již vyzkoušela nebo měla zprostředkované informace o tom, jakým způsobem první lekce pole dance probíhá a co od ní čekat. I přes zprostředkované informace od kamarádky či známé, informantky mnohdy uvádí, že si před rezervováním první lekce na internetu skrze fotky a videa ověřovaly, o co se ve skutečnosti jedná.

(Renata, 23): „Dostala jsem se k tomu přes mojí jednu z nejlepších kamarádek, která začala dělat pole dance. Poměrně dlouho mi to trvalo, než jsem se k tomu dostala, v podstatě až ve chvíli, kdy si otevřela vlastní studio a já jsem si byla jistá tím, že jako lektorka bude kvalitní.“

Stejně jako v mém případě se několik mých informantek k pole dance poprvé dozvědělo skrze taneční či pohybové studio, které pravidelně navštěvovaly.

(Hana, 34): „...k pole dance jsem se dostala náhodou, tak různě jako tancuju a jednou jsem se šla přihlásit na orientální tance, a náhodou tam byla ukázková hodina, tak jsem si to vyzkoušela a hned se mi to líbilo, protože to je takový dynamický, což mému temperamentu i celkem odpovídá,..."

Alena dlouho vyhledávala nějakou vhodnou sportovní aktivitu a o pole dance se dozvěděla skrze reklamu v nákupním centru na konkrétní taneční studio, které na základě toho navštívila.

(Alena,): „...impuls byl, že jsem měla docela dost volného času a chtěla jsem i nějaký ten sport dělat a právě jsem bádala co asi tak dělat, jestli chodit do posilovny, nebo plavat a podobně. Přítel mi hodně nutil k tomu, abych něco začala dělat, ať si prostě něco najdu, protože to byl nadšenej sportovec a ať si tedy taky najdu nějaký sport, ve kterým bych se viděla, vzhlížela k tomu, že by mi to hodně mohlo bavit tak jsem si právě řekla, ve spojitosti s tou reklamou, to je ono, v tom se já určitě uvidím, to je něco pro mě. Jsem taková pohybově nadaná, tohle by mi určitě bavilo, takže jsem se ozvala a hned na první hodině jsem si říkala, tak to je přesně to co mě baví, to přesně chci dělat a věnovat se tomu.“

5.2 První dojmy

První dojmy z lekcí byly mnohdy rozporuplné, některé informantky například na první lekci šly již s určitými předsudky, které jen odkazují na aktuálnost stigma pole dance v souvislosti se striptýzovými kluby, jiné pole dance „propadly“ po první odtančené lekci.

(Katka, 24 let): „...bála jsem se, že to bude jenom striptýz, nebo takový to kroucení u tyče. První hodinu jsem měla s holčinou, která mi tenkrát strašně nadchla způsobem, že to tenkrát nebyla žádná hubená lejdy, ale první obtočení kolem tyče a mně přišla krásná, prostě ladný krásný, baletní a se striptýzem to nemělo nic společného.“

(Linda, 26 let). „No a začala jsem teda jakoby docházet sem do studia nahoru. A bylo to úžasný. Už od prvního momentu. Úplně takový, že jsem si prošla aerobikem, fitboxem. Co jsem ještě zkusila? Zkusila jsem všechny možný takový druhy sportu. Spinning, hrozný nudný, moc takový nudný, každou hodinu to samý, takový o ničem pro mě jakoby. Věděla jsem, že když nepůjdu dvakrát tak se nic nezmění, protože je to to samý. Začíná se stejně, končí se stejně. Tady se člověk furt vyvíjí, furt prostě se zdokonaluje, vylepšuje. Ve všech směrech. Ze začátku tam člověk chodil, jakože posílím tohle, posílím tamto a teď už ani na to nekoukám na to, co posílím, ale spíš mě zajímají cviky, zdokonalování těch cviků, nový prvky.“

Mnoho informantek hned po prvních zkušenostech s pole dance uvádí a kladně hodnotí určitou pestrost lekcí, nestereotypnost, zvládnutý nový prvek na každé lekci a posun k těžším prvkům. Informantka Ema uvádí, že propadla již v prvním měsíci totální „závislosti“ na pole dance, podobné případy uvádějí i některé z mých informantek, kdy se již po prvních lekcích objevuje stejné nadšení, jako uvádí například informantka Tereza.

(Tereza, 21): „A už jenom když se to stalo úplně náhodně a šla sem tam s tím, že sem od toho vůbec nic nečekala, tak po tý první hodině sem se do toho naprosto, ale naprosto zamilovala, uteklo mně to jako pět minut, vždycky sem se nemohla dočkat toho dalšího týdne až bude ta další hodina, pořád sem lezla na cokoliv co mi v podstatě připomnělo tyč, což se úplně nevyplácelo, když sem měla pořád rozmlácená kolena maličko, ale stejně mi to za to stálo a stejně sem si to strašně užila a neměnila bych, prostě pole dance je pro mě úplně nejlepší sport, bylo to skvělý, úžasný a nikdy na tohle nezapomenu, myslím, že to tak ovlivnilo i

všechny ostatní holky, (...) pořád mě ještě neopustila ani ta chuť vlézt na cokoliv tyčovitýho.“

Využívání volně přístupných tyčí je jak mezi informantkami, tak mezi mými klientkami poměrně oblíbenou záležitostí. Nejpopulárnější jsou dětská hřiště a prolézačky, dopravní značky, tyče v prostředcích veřejné hromadné dopravy nebo některé typy lamp veřejného osvětlení. Problematické je, že ne vždy je exhibice tohoto typu bezpečná, protože náhražky tanečních tyčí nemusí být bezpečně ukotveny. Často jsou také při výběru baru či diskotéky upřednostňovány ty podniky, které disponují volně přístupnou taneční tyčí.

Podobné počáteční nadšení popisuje i informantka Marie, která také, stejně jako několik dalších informantek, poukazuje na souvislost taneční tyče se šplhem v rámci tělesné výchovy na základní či střední škole. Šplh na tyči byl v rámci tělesné výchovy pro několik mých informantek problematický, z tohoto důvodu se domnívaly, že jim pole dance nepůjde.

(Marie, 27): „(...) no a první hodina byla naprosto bezvadná, protože jsem měla takovej pocit, že si k tý tyči musím stoupnout, udržet se na ní a udělat takovej sebevražednej krok do neznáma a nechat se tou odstředivou silou táhnout do toho, tak jsem si říkala, to bude strašný, ještě první myšlenka, když jsem šla na první hodinu, nesnášela jsem na základce šplh na tyči.. pak jsem zjistila během toho minikurzu, že je to fajn, ...“

Ne všechny dojmy z prvních zkušeností byly pozitivní. Několik informantek zmiňuje počáteční nezdary, na základě kterých uvažovaly, že s pole dance skončí. Již na prvních lekcích je důležité mít alespoň malou sílu v rukou, důvěřovat svému tělu, překonat strach a odlepit nohy od země. I když to pro mnoho klientek není na počátku jednoduché, ve

většině případů se klientky během několika málo hodin naučí se svým tělem u tyče pracovat a tyči důvěřovat, že je opravdu udrží.

(Monika, 21): „moje první hodina byla pro mě hrozná, protože já se hejbat umím a mam ráda tanec, ale tohle byl naprosto jinej druh tance, takže když jsem přišla k tý tyči, tak mi to vůbec nešlo, takže jsem pár prvních hodin z toho měla takovej pocit, že sem si říkala, jestli se na to nemam vyprdnout, že to není, většinou jsem neměla problém s něčím začít, ale tohle pro mě bylo fakt nový a pak když se překlenulo těch pár prvních hodin když si to člověk ohmata tak už to šlo samo a myslim si, že tenhle druh tance je pro mě to nejlepší z těch všech různých typů, které jsem měla možnost vyzkoušet, určitě bych ho už neměnila, takže z tohohle důvodu pole dance.“

5.3 Motivace

Důležitou roli při výběru pohybové aktivity hrají naše motivace. Všechny dotazované informatiky uvedly, jaké důvody je vedou k pravidelnému navštěvování lekcí pole dance, co je k tomu motivuje. Stejně jako u Emy se v některých výpovědích objevuje touha překonat sama sebe, posunout hranice možností svých fyzických schopností dál. Coakley (2004: 567) vidí budoucí vývoj sportu právě v oblastech, kde bude využívána síla a zručnost se zaměřením na posunutí limitů lidského těla. Díky požadavku silové zdatnosti a možnosti veřejné prezentace nových sportů se dle Coakleyho budou nové podoby sportu stávat exkluzivními. Příznivci těchto sportů budou dále pak selektováni dle jejich fyzických dovedností a schopnosti dosáhnout požadovaného výkonu. Právě pole dance klade důraz jak na sílu, zručnost i posunutí limitů lidského těla, umožňuje veřejnou prezentaci na mistrovstvích nebo jako doprovodný zábavný program ve formě tanečních vystoupení na různých akcích a díky fyzické náročnosti jsou jeho příznivci selektováni do kategorií dle jejich individuálních fyzických schopností.

(Katka, 24): „Dále mě nadchla fyzická, způsob jakým to bylo, některý holky uměly rozsahy, mně šlo všechno, co šlo na sílu, byla to soutěživost z mojí strany udělat víc, než udělají ostatní.“

Podobně jako Katka uvádí i Marie určitou míru soutěživosti a pozitivní motivaci ze strany ostatních klientek mezi důvody, proč se pole dance věnuje. Sportovní výkon může ovlivnit mnoho faktorů, například chování a soutěživost ostatních účastníků (Čechák, Linhart 1986: 158). Právě soutěživost, jak uvádím na příkladu Katky a Marie, je silnou motivací pro podání vyšších fyzických výkonů.

(Marie, 27): „...jsem zjistila, že mne motivuje, i když to někdo udělá přede mnou, tak mi to motivuje, že se naštvu a chci to dát taky, takže mi motivuje i to okolí, jak je nás tam málo a jak se známe, tak mi to dovede naštvat to, že ty holky to zvládly a já ne, takže se naštvu a udělám to nakonec taky (...), a je to prostě výzva, že když někdo neumí např. rozštěp, tak umí něco jinýho nebo není tu nic jako, že ty neumíš tohle a já to umím a já jsem ten lepší a to tady prostě není... a toho já si prostě hrozně vážím (...), že se všichni podporujeme hele to dáš, zkus to ještě jednou, že je to takový rodinný, že se podporujeme, dokážeme se vyhecovat, ale neposmíváme se, když někomu něco nejde, to co bylo třeba na základních školách, ty tohle neumíš, haha já to umím, tady ti jde něco jinýho...“

Sekot (2006) zmiňuje různé motivace, které jedince vedou k výběru pohybové činnosti.

(Sekot 2006: 181): „U dospělých osob, zejména vyššího středního věku, se jedná zpravidla o reakci na existenci osobní nadváhy, krácení dechu, špatného spánku a řady dalších symptomů signalizujících zhoršování fyzické kondice a vůbec celkově nedobrého zdravotního stavu.“

I když informantky nespádají do kategorie vyššího středního věku, téměř všechny se ve svých výpovědích zmínily o zlepšení fyzické kondice

a u mnoha z nich hrála vidina lepší kondice významný faktor při rozhodování lekce pole dance navštěvovat. Lindiny důvody k navštěvování pole dance lekcí souvisejí s mateřstvím, určitým únikem od mateřských povinností a snahou se vrátit zpátky ke své původní postavě. Fyzická náročnost pole dance také nadchla informantku Renatu.

(Linda, 26): „(...) po tom porodu jsem tam šla s takovým – postava nebyla to co předtím nebylo to takový úplně ono. No a najednou už takový to sebevědomí jako "Ach, maminka na mateřský" už zaškatulkovaná někde. No a teď když jsem se koukla na ty maminky na mateřský kolem mě, tak jako ony se věnovaly jen tomu miminku. Což je hezký, já jim to neberu, ale nějak zapomínaly se trošku starat o sebe. No a já jsem to viděla už potom a najednou si stěžují, že pro chlapa už nejsou třeba atraktivní. A ono je to divný, že jo. Tak jako když vstane k dítěti a stará se do večera o dítě a nemá nic, nemá žádný koníček. Nic jako kde by se trošku jakoby "vypla". Prostě trošku od těch plínek a sunarů utýct a udělat hlavně něco pro sebe.“

(Renata, 23): „Dojmy po prvních hodinách byly takový, že je to neskutečná dřina, což jsem si napůl myslela, napůl jsem nečekala, že tolik. To, že mě to začalo bavit hned po tej první hodině, což je pro mě jako důležitý faktor toho, abych se něčemu začala dít věnovat.“

Pole dance lze uchopit z různých perspektiv. U tyče „pouze“ cvičit a věnovat se tedy fitness směru nebo je možné tančit a soustředit se i na určitou estetiku projevu, dále je také možné pole dance propojit s tangem, modernou, latinou, baletem, flirt dance a jinými tanci. Nebo také můžete u tyče tančit svůdně, sexy či dokonce provokativně. Informantky Martina a Monika při uvádění důvodů, proč se pole dance věnují, zmínily velmi zajímavou oblast. Ve svých výpovědích se právě dotkly sféry, od které se prezentace pole dance snaží spíše distancovat.

(Monika, 21): „...ten tanec je pro mě uvolnění a nějakým způsobem ženská tím tancem může prezentovat sama sebe a myslím si, že v každý ženský je trochu hambatý holky, takže pro mě i ta tyč je v tomhle směru zajímavá, protože já vůbec oblečení ladím tak trošku výstředně, dost žensky a někdy už trošku na hraně, když jdu v kožených kalhotách do školy, takže je to docela zajímavý, takže mi právě z tohoto důvodu ta tyč.“

Trávení volného času je pro ženy důležitá volba, protože způsob využití tohoto času ženám může sloužit jako zdroj identity, sebevědomí, relaxace a skrze volnočasovou aktivitu mohou konstruovat i svůj gender (Green 1998: 176). Několik mých informantek nahlíží na pole dance jako na „holčičí záležitost“, tedy prostor, kde se mohou realizovat pouze ženy, nikoliv muži (ne ve stejné formě).

(Alena, 24): „(...) říkala jsem si, že je to taková pěkná disciplína (pole dance) a hlavně taková holčičí, že se mi líbilo, že by mi to určitě někdy bavilo dělat, že to je prostě holčičí záležitost.“

(Martina, 27): „mně jakoby přijde, že se mi to jakoby líbí, jak je to spojený s tím, že je to sexy, naopak mi trošku vadí, jak všichni „ne to nemá se striptýzem nic společného, a vůbec prostě na tom nic sexy není, to je akrobacie“...tak jasně, mně se líbí, že je to akrobacie, ale jako si myslím, že k tomu to sexy patří a i trošku jako to, že to má ten punc zakázaného ovoce, tak jakoby i to mi přijde dobrý, a jasně, budu dělat jakoby jiný věci na vystoupení a jiný doma v soukromí, myslím si, že to k sobě prostě patří(...). Jako já se ráda předvádím, tak mi třeba jako hecuje, že se to teď jako naučím a pak budu moci někde vystupovat, tak asi to se mi na tom taky lídí a že to je takový jakoby holčičí tajemství, holčičí věc, kterou kluci nedělají, takže nebudou nikdy lepší než ty, jako dělají, ale prostě není to takový, že bysme se fakt srovnávaly, něco co si děláme samy pro sebe a dělá nám to dobře, ženskem“

Velmi často mé informantky zmiňují, podobně jako Martina, určitou exkluzivitu pole dance. Jedná se o poměrně nový taneční styl, který není moc známý, i když na druhou stranu je obraz vertikálně ukotvené tyče s nahou či spoře oděnou tanečnicí známý až příliš. Právě punc zakázaného ovoce, jak uvádí informantka Martina, a jakási čerstvost tohoto tanečního stylu mu značně přidávají na atraktivitě. Coackley (2004: 333) nahlíží na provozování a konzumování sportu ve spojení penězi, mocí a privilegií. Nižší, manuálně pracující vrstvy, dle něj nevyhledávají fyzickou aktivitu ve formě sportu, který je typický spíše pro vrstvy vyšší. Dle Sekota (2008: 42) můžeme na sportovní činnosti nahlížet také jako na činnost, která se významnou mírou podílí na generování sociálního statusu. Právě exkluzivita pole dance, pokud se vyhneme stereotypu striptýzových klubů, může zhodnotit sociální status.

(Linda, 26): „Co mě na tom baví právě to, že to voní novotou.“

(Tereza, 21): „V podstatě když někde člověk řekne, že dělá pole dance, tak to strhne pozornost, hned to všechny zajímá, ať v dobrým nebo špatným slova smyslu, není to věc, která se ignoruje a všechny to zajímá. (...) pro spoustu lidí je to taková módní záležitost, že si to půjdou vyzkoušet, ale stačí jim to jen na takový tý úrovni, že si prostě zatancujou a nejdou dál na ty soutěže a takhle, ...“

(Zuzana, 23): „...je to něco co dělá jako hodně málo lidí. Sice se to musí vysvětlit díky tomu, že to není tak rozšířený, ale zase já jsem nepotkala, kromě těch holek co potkávám tady, někoho kdo by řekl - jo já to dělám taky. Že když řeknu "jo dělám zumbu", no tak jako jó to dělá dneska každéj. Nic zajímavýho nic o čem se dá bavit, ale když to řeknu někomu, koho to zajímá tak všichni chtějí "ukáž fotky, jak to vypadá a co to je?". Jakože je to zajímavá. I holky hodně třeba. "

5.4 Reakce sociálního okolí

V následující části se budu věnovat reakcím blízkého sociálního okolí dotazovaných žen na skutečnost, že osoba jim blízká se věnuje pole dance. V první části se zaměřím na reakce ze strany rodiny, v části druhé se zaměřím na reakce ze strany širšího sociálního okolí, tedy ze strany přátel, zaměstnavatele a podobně.

5.4.1 Reakce rodiny

Reakce na pole dance ze strany rodiny nejsou příliš kladné, jako tomu je například u Emy. Informantka Zuzana musela požádat o svolení manžela, který jí navštěvování lekcí pole dance schválil také až po shlédnutí videa z mistrovství. Informantky také často uvádějí kritéria, jimiž se řídí při výběru videa, které má dopomoci ke kladnému přijetí. Mezi tato kritéria například patří kostým, který má zahalovat co nejvíce těla a zároveň nemít charakter prádla, dále vyžadují absenci bot na platformě a projev s hudbou neerotického charakteru. Boty na vysokém podpatku, jak uvádí Holland (2010: 172, 186) jsou všeobecně spojované se sexualizací ženského těla a jeho snadnou dostupností. Ženy tančící u tyče v botách na vysokém podpatku jsou tedy automaticky nahlíženy skrze populární optiku sexuálního průmyslu.

Ani jedna z mých informantek výslovně neuvedla, že by její zálibu rodiče přijali naprosto bez problémů. Dvě informantky v oblasti rodiny uvedly kladnou reakci ze strany prarodičů, informantka Linda se setkala s kladnou reakcí ze strany tchýně a tchána, ale ze strany manžela či rodičů kladnou reakci neuvedla ani jedna. Negativní postoj rodičů uvedla i informantka Katka, která sice jejich postoj po společném shlédnutí videa

z mistrovství zmírnila, ale ani poté si tyč domů pořídit nesměla. Stejně jako Ema se Katka snažila skrýt finanční transakci kurzovního před rodinou - zde se objevuje určitá strategie, jak se vyhnout negativnímu postoji ze strany okolí.

(Katka, 24 let): „nikomu jsem to neřekla co jsem šla dělat, ani rodičům, vybrala jsem si peníze a šla jsem je dát, aby nebyl vidět ani převod platby,(...) maminka, ten šok, řekneš pole dance a hned „ty seš u tyče, co z tebe bude“, ale to po prvním videu, co sem jí ukázala a zrovna sem si našla vyloženě, krásný video, který bylo, žádný svlíkání, byla to Butterfly, tak hned „to děláš, to umíš“, ale tyč doma míst nesmím, co by tomu řekli hosti, co by tomu řekli lidi, to by se muselo vysvětlovat.“

(Monika, 21): „...úplně negativní reakci jsem na to neměla, žádnou, kromě mého táty, kterej mi řek, že mi nikdy nechce vidět na veřejnosti tancovat, jenže on je policajt, takže tím jak je policajt, tak prostě na všechno nahlíží tak nějak kriticky, takže když se mu řekne tanec u tyče, tak si pod tím představí přesně to co k němu patří, to co si představí každěj chlap, takže strip cluby, apod., a i když obdivuje, že umím ukázat nějaký prvky, ale nechce abych nikde tancovala, protože mi to vysvětloval že kdykoli budu tancovat na veřejnosti, tak si to každěj vysvětlí po svym a zřejmě to je ten důvod proč nechce abych to dělala, že by mi to asi nějak pošpinilo, nevím, ale to jeho osobní názor, nevím, ale já s tím nesouhlasím, určitě bych to měnit nechtěla, já k tomu měla vždycky kladnej vztah, co se týče těhle věcí...“

Informantka Hana se s negativním názorem rodičů potýkala zejména díky jejich přesvědčení, že praktikování pole dance může mravně ohrožovat jejich vnuka. Hana se proto rozhodla rodiče pozvat na večírek, kde vystupovala se svým kurzem, aby jim dokázala, že se nejedná o aktivitu mládeži nepřístupnou.

(Hana, 34): „Přiznam se, že moje rodiče, který mi považují především za matku, také dlouho nemohli rozdýchat, to co dělám, a pořád to vlastně nemohou

rozdýchat, takže jim budu dělat nějaký představení, kam budu brát i svého syna, aby věděli, že se nemám za co stydět a že je to i mládeži přístupné, tudíž nic jako mravně ohrožující...“

5.4.2 Reakce širšího sociálního okolí

Katka se od dětství závodně věnovala kolektivnímu sportu, v rámci kterého získala se svým týmem i ocenění na mezinárodní úrovni. Reakce jejích přátel z této sportovní oblasti na její nový koníček byla ale poněkud rozporuplná a opět se zde v souvislosti s pole dance objevuje stigmatizace striptýzových klubů.

(Katka, 24 let): „...takže já se pohybovala v mojí společnosti mezi sportovci že jsem vyhrála na mistrovství světa a najednou jsem jim tam přišla říct, že tancuju u tyče takže to byl spíš můj náraz, ne to že bych šla na ulici a každému řekla, že tancuju na tyči, úplně jedno, ale jakoby ta společnost, v který sem se jakoby pohybovala, ty kruhy, který sem měla...ne výsměch, ale jako ty seš najednou ladná, ty tam děláš nějaký kroutivý a svlíkáš se a platěj ti za to, fakt jako výsměch a co s tím chceš udělat, vždyť ani nedáš gól, ani nemůžeš bejt nejrychlejší, kolik tam uděláš kliků, to je ti tam úplně ukradený, úplně jinej svět, ale tak to je úplně jinej svět v kterym vyrůstáš, ten sport sem dělala deset let, od malička, takže úplně jiný tréninky, věci, v životě by nás nenapadlo si jen tak zatancovat, tanec nepovažovali za sport..“

V následující citaci uvádím případ Lindy, pro kterou mělo odhalení volnočasové aktivity negativní dopad na vztah se svojí kadeřnicí.

(Linda, 26): „Udělala jsem hroznou chybu. Řekla jsem to mojí kadeřnici, se kterou máme takový vztah jako s kadeřnicí. Člověk má svoji kadeřnici, baví se s ní úplně o všem. Tak jsem se jí pochlubila, jakože celkem nadšeně. Jakože teda chodím na poledance a prý neznala ani název. Vůbec nevěděla, o co jde. Spojila si jen to dance, což každé ví, že je tancování. Takže jako "Vy tancujete?". Ne, říkám, to

je cvičení u tyče, docela jako namáhavý, ale perfektní. A úsměv, takovej ten cynickej úsměv. "Jo to co dělaj striptérky." Ano, to možná dělaj striptérky, ale tak jako, proč ne, že jo. Hlavně mi nepřišlo na tom, že bych dělala něco špatnýho. Do týchle doby. Než teda mě celkem setřela a další hodinu bylo mlčení. A od tý doby jsem se zařekla, že to nikomu neřeknu.

Poměrně šokující příběh mi vyprávěla informantka Martina, kdy se z pole dance stala překážka při výběrovém řízení na určitou zaměstnaneckou pozici. Tento příběh opět poukazuje na stereotypní vnímání taneční tyče, které se stále vztahuje pouze ke striptýzovým barům.

(Martina, 27): „... kolegyně mi varovala, ať to neříkam, ať říkam moderní tanec, protože měli u nich nějaký výběrový řízení, kde nějaká slečna prostě řekla, že tancuje u tyče a diskvalifikovalo jí to z dalšího postupu dál, a říkala, že tam byli mladý lidi u toho výběrovýho řízení, ona se k tomu nějak nachomýtlala a právě přišla s tímhle, že tam byli mladý lidi a i ti to strašně odsoudili, a to holka, která prošla všema těma kolama, tak ztroskotala na tom, že řekla, že tančí i tyče, veškerý vysvětlování o tom, že to bude olympijskej sport nebo že to nemá se striptýzem v podstatě nic společnýho, tak nepomohlo, takže mamina prostě přišla, ať si na to dávám bacha a říkam prostě tancování, to mě překvapilo, jinak já s tím problémem nemam, i v práci to říkam.“

Určitý posun k lepšímu v osvětlování skutečné podstaty pole dance zmiňuje informantka Tereza. Tereze se podařilo dokonce i několik jedinců ze svého okolí přesvědčit, aby pole dance vyzkoušeli a někteří u něj dokonce zůstali.

(Tereza, 21): „No ovlivnila sem tím spoustu lidí, myslim okolí, dřív se to setkávalo s takovým jako despektem, jako i když všichni ví, že je to sport, tak stejně k tomu mají předsudky, i když to prostě vidí a ví o čem to je, ví, že se tam žádný svlíkání nekoná, tak spousta lidí má ten despekt k tomu a to jenom protože je to příbuzný tomu blbýmu striptérskému umění, takže sem poslední rok, co dělám pole dance,

trávila hlavně přesvědčováním svého okolí, ať už rodiče nebo kamarády, spolužáky, učitele, zaměstnavatele o tom, že to je teda výborný, a že je to normální sport. A spoustu sem jich taky přesvědčila, aby to vyzkoušeli, a do dneška to milují a chodí sem třeba taky.“

5.5 Strategie vysvětlování

V předchozí části jsem se zabývala popisem postoje rodin informantek a jejich širšího sociálního okolí k pole dance. Z výpovědí je patrné, že na pole dance je stále nahlíženo ve spojitosti se striptýzovými kluby. Tento stereotyp se mé informantky snaží obejít různými způsoby. Goffman (2003: 54) uvádí, že diskreditovatelná osoba, tedy osoba, jejíž odlišnost není na první pohled zřejmá, pouze reguluje informace, které se týkají jejího stigma – zvažuje, zda lhát či ne, dát najevo nebo nedat, informovat o tom okolí či ne a to vše rozhoduje komu, jak, kde a kdy. Není tedy pod takovým tlakem jako osoba diskreditovaná, u které je její odlišnost známá na první pohled. Ve svém výzkumu jsem se zajímala, jakým způsobem informantky informují své okolí o pole dance. Konkrétně jaké strategie volí k tomu, aby svému okolí vysvětlily, čemu se věnují ve svém volném čase, ale zároveň se vyhnuly stigma striptérky. Gamling a Forsyth (1987: 405) uvádí, že aktéři se mohou pohybovat od jedné strategie k druhé, v závislosti na svých cílech a prostředcích, které mohou v danou chvíli mobilizovat. Tyto strategie můžeme vysledovat i v samotné prezentaci pole dance v České republice, například se jedná o použití předložky „na“ – tedy ne tanec u tyče, protože u tyče se tancuje v barech, ale pole dance je tanec „na“ tyči, protože v rámci pole dance se využívá celá délka tyče pro akrobatické prvky. Jako další z možných strategií, jak se vyhnout stigma striptýzových klubů, se jeví prezentace pole dance jako cvičení, sportu, jen ne tance, který opět odkazuje na tanec v barech.

Například ve výpovědi Zuzany je zřejmá strategie prezentace pole dance jako sportu.

(Zuzana, 23): „tak já to vždycky říkám hned když jako se mě někdo zeptá jestli dělám nějaký sport, tak jakože řeknu pole dance, že je to tanec u tyče, ale hnedka jako dodávám, že to není nikde, že bysme se předváděli, ale že to je opravdu ve studiu s kamarádkama a bez jakýhokoli publika, takže... Jako ta starší generace to vnímá tak, že prostě je to tanec u tyče a je to něco se striptýzem, a tak...“

Linda využila k informování svého okolí, které bylo dosud v nevědomosti, netradiční způsob, na základě negativní zkušenosti s kadeřnicí (viz výše), se rozhodla vpustit pravdu o své zálibě skrze sociální síť.

(Linda, 26): „Prostě jsem založila, teď doufám, že to nebude znít nějak pubertálně jakože Facebook, ale protože s hodně lidma, s nejbližšíma kamarádama nebo s rodinou nemáme moc šanci vidět, ale zároveň si říkáme, jsme v kontaktu přes facebook, přes emaily. Tak jsem to prostě udělala tím způsobem, že jsem založila fotoalbum, kde jsem vložila fotky, veškerý. Asi deset fotek prvků. Napsala jsem k tomu popis, docela dlouhý popis o čem zhruba ten poledance je, co jsem si někde i našla přímo vyloženě nějaký kus článku. Aby teda jako věděli, aby se teda jenom nepodívali na ty fotky a "Jo dobrý.". Protože fotka toho taky moc zase až tolik neřekne. Jako vidí fotku, ale už si představí na nohou ty podpatky a kolem ty chlapy, že jo, takže hned jsem jim tam prdla ten článek do toho s tím, že rok a půl to trénuju a komentáře, emaily, esemesky a vzkazy, který by se měli týkat tancování u tyče tak ať mi nepíší a pokud se jim cokoli nelíbí tak ať už se ani neozývají, protože tohle teď v současný chvíli patří ke mě. No, někdo už se neozval. Neozvaly se dvě takový celkem si myslím, že dobrý kamarádky. Nevím jestli to neviděly, nebudu zjišťovat a nebudu jim to vehementně nějakým způsobem cpát. Nevím, může to bejt, od dalších lidí se dozvídám, může to bejt závist. Že ony samy po tom porodu co jsou tři roky doma s dítětem, kdy to ani doma úplně nefunguje, kdy jsou opravdu jenom takový ty

maminky. Ony už nejsou manželky, ony už jsou jenom maminky. A opravdu to může být i závist, že opravdu už se nejenom nevrátily k postavě, ale nemají chuť, nemají čas, nemají prostě vůli, jo. Nemají nic co by dělaly (...).Když ti poedance udělá čistku v přátelích. Takovou v uvozovkách "čistku". Jakože prostě, ježišmarja, tak jako kdyby oni dělali jakejkoliv jiné druh sportu tak přece tomu člověku fandim, povzbuzuju ho, ale ne že vlastně zpřetrham kontakty, ať už z jakýhokoliv důvodu. Že se mi to nelíbí, že to odsuzuju, že závidim prostě. To o tom člověku něco vypoví.“

Další strategií je přístup k taneční tyči jako k jiné formě posilovny, jak uvádí informantka Marcela...

(Marcela, 30): „Většinou nevědí, tak vysvětlím, že jsou to protahovací a posilovací cviky u tyče a pro mě je to 100x lepší než nějaká posilovna a tady u tý tyče když děláme to posilko, tak nemam žádnej problém a pak ukážu ty fotky nějakých těch prvků, žádnej problém, tak občas se zeptaj, jestli to není nějakej striptýz..“

Umírněnější strategií, jak vysvětlit o čem pole dance je a zároveň se vyhnout nechtěným interpretacím je propojit sport a tanec, jak uvádí informantka Renata.

(Renata, 23): „Říkám lidem, že dělám pole dance, což je tanec u tyče, nicméně nemá to nic společného s nějakým svlíkáním, nějakým striptýzem. Prezentuju to v podstatě spíš jako sport, kterej je spojenej s tancem, než jako tanec, jako umění jako takový. Protože vzhledem k tomu, že se to dá rozdělit na část s gymnastickejma prvkama a část taneční, takže podle toho jak to každej pojme, tak vypadá to vystoupení a konečněj výsledek.“

Stejně jako Renata se i Alena snaží pole dance obhajovat spíše sport, který je možné spatřit na nejrůznějších mistrovstvích, právě proto, aby se vyhnula stigma striptýzových klubů.

(Alena,): „Já když to někomu říkám, čemu se věnuji nebo co dělám, tak to říkám stylem, jako že tancuju u tyče, protože slovo pole dance nikomu moc neříká, když řeknu pole dance, tak jako co to je? no tak já musím říct, že to je jako tanec u tyče a to si všichni řeknou, to se jako svlíkáš, nebo co děláš? říkám ne, ne, ne, já jako to je jako taková gymnastika u tyče nebo gymnastika na tyči něco jako bradla, nebo něco takového a je to i sportovní disciplína takže to obhajuju tím, že je to i v televizi, že to je i sportovní disciplína že na to je už i mistrovství ČR a mistrovství světa, že už je to ve světě docela dlouho a že to tady lidi moc neznaj a že mi to hrozně baví a že se tomu dost věnuju takže to obhajuju jako že to je sportovní disciplína, ale lidi maj hodně předsudky vůči tomu, že když se řekne tanec u tyče, tak si to spojí s tím, že se někde někdo svlíká nebo bůh ví co nedělá a moc lidí to nezná, tak jako tu sportovní disciplínu. Nejsem moc nadšená z toho, že musím říkat, že tancuju u tyče, protože někdo to prostě nechápe.“

Katka k pole dance přistupovala na počátku s určitými předsudky (viz výše), z tohoto důvodu nikde neprezentovala, že pravidelně navštěvuje lekce pole dance. Svou zálibu přestala tajit až v momentě, kdy sama sebe přesvědčila, že tanec u tyče není nic špatného.

(Katka, 24): „...nikomu jsem to neřekla co jsem šla dělat, ani rodičům, vybrala jsem si peníze a šla jsem je dát, aby nebyl vidět ani převod platby a to že to jako není nic špatného vošklivého, jsem začala prezentovat až pomalu, až když já jsem se v tom začala cejtit jistě, až když já jsem v tom viděla to hezký, jakoby to co je v tom hezký, to co se dá ukázat co je krásný, co je fyzicky těžký náročný, silový tak v tu chvíli...“

5.6 Pozitiva a negativa

Dále bych ráda přiblížila pozitiva a negativa, která informantky v souvislosti s pole dance identifikovaly. Jako největší pozitiva sportovní aktivity uvádí Sekot (2008: 55-57) kladný dopad na zdravotní stav jedince a proces všestranné socializace. Narůstající zájem o fyzickou kondici

souvisí s akcentem na jedincovu zodpovědnost za své zdraví ve snaze předcházet zdravotním problémům. Podobné pozitivní dopady uvádí i mé informantky.

5.6.1 Pozitiva

Informantky v souvislosti s pole dance zmiňovaly mnoho pozitiv, tím nejvýraznějším byl kladný dopad na sebevědomí, jako například ve výpovědi Lindy, která se po porodu dostala díky pole dance zpátky do formy.

(Linda, 26): „Dal (pole dance) mi sebevědomí. Hlavně po tom porodu mi dodal sebevědomí, kdy jsem přišla s tím jako takový uvidíme. Taková trošku malinko možná i ta puťka. Tak ono je to najednou takový, já neříkam, že člověk chodí po ulici a ukazuje fotky, ale je to takový, že se člověk cítí líp no. Jako hlavně neříkam, že mam dokonalou postavu, ale po tom porodu co jsem přišla to bylo takový jaký to bylo. A cítím, že jsem si zlepšila postavu. Mě to těší, mě to opravdu strašně těší, tadyto opravdu mě to těší a i mam lepší fyzičku, což teda předtím jsem byla taková celkem ne jakoby líná, ale měla jsem ráda takový ty lenivý procházky a hlavně nic moc akce teda jako.(...) A ono to strašně dodá sebevědomí, protože já jsem přišla ne jakože zakomplexovaná, to ne. Ale s takovým pocitem jako ne nesvlíknu se, já jsem opravdu přišla v teplákách a v tričku a nechtěla jsem se ani svlíknout takhle po tom porodu a najednou to všechno šlo pryč. Postupně ten stud tak jako šel pryč a už je to jako takový – postupně už jsem se odcházela taková jakoby víc sebevědomější.“

Stejně jako Ema popisuje Alena v souvislosti se sebevědomím, že si uvědomila svoji ženskost. Dle Green (1998: 171) volný čas žen utváří prostor pro zhodnocení svého života, jeho kladů a záporů, ale hraje také důležitou roli při konstruování genderu.

(Alena, 24): „Když jsem byla na první hodině tak jsem se trošku styděla, jako že se budem takhle kroutit okolo tý tyče a prostě ty ladný pohyby jako v tý televizi a teď už se jako vůbec nestydím a trochu mi to i posunulo, že se chci i sama tak trochu i předvádět (...) konečně dělám něco smysluplnýho v čem jsem se našla a doporučila bych to každému děvčeti, který třeba nemá sebevědomí, tak tady to je jako skvělá věc, protože tu na sebe koukáme do zrcadla a musíme u toho působit ladně, tak je to skvělá věc jak si jako uvědomit, že jsem žena a že bych to měla prodat...“

Hana ve své výpovědi v souvislosti s odůvodněním výběru pole dance jako volnočasové aktivity zmiňuje dopady na psychickou i fyzickou stránku a také překonávání sama sebe.

(Hana, 34): „...tak jsem se v tom skutečně našla (v pole dance), potřebuji fyzický výdej, abych byla i psychicky v pohodě. Je to pro mě hezký a přínosný, skutečně ta ženskost, já jí v sobě mam a zvýšilo se mi i sebevědomí, člověk se víc projeví, může si sáhnout nechci říct, až na dno, ale ty hranice toho co zvládnou se stále zvyšují, jsem schopna udělat tohle, tak popolezu na tu hranici a ona se najednou posouvá víc a víc nahoru a najednou protože jsem starší tak o 10 - 15 let než ostatní holčiny, tak si myslím, že toho elánu mam v sobě víc, mam v sobě tu energii a je to pro mě přínosný, skutečně se tím nabíjím, jak po psychický stránce,...“

Monika na zvýšení sebevědomí v rámci věnování se pole dance nahlíží z trochu odlišné perspektivy. Nenahlíží pole dance a sebevědomí jako většina mých informantek, tedy že díky pole dance se jim zformovalo tělo, naučily se na sebe dívat do zrcadla a díky tomu si zvedly sebevědomí. Monika v pole dance vidí příležitost předvést se před mužem, pole dance spojuje se sexualitou.

(Monika, 21): „...já si myslím, že je to strašnej zvedač sebevědomí, myslím si že každá ženská, chce tomu svému chlapovi něco předvést, aby třeba nemusel

chodit ven, takže já si myslím, že tohle je důvodu, proč to ženský dělaj, je tam prostě ten podtext ženská/chlap, a to že člověk na tom umí něco ukázat, tak mu to prostě hrozně zvedne sebevědomí a to je jako největší klad plus sa,ozřejmě fyzička a všechno s tím spojený, protože si myslím, že je to docela těžkej sport (...).Prvky na tyči jsou něco úplně jiného a celý tělo je zapojený úplně jinak takže si myslím, že to i tý fyzičce hodně přizpívá ale spíš si myslím, že je to stránka tý psychiky, že člověku spíš zvedne to sebevědomí. (...) pro mě to je vyjádření tý sexuality vyloženě, vyjádření ženskosti, určitě, to že můžu svému mladýmu zatancovat, tak je pro mě povzbuzující, ...“

Stejně jako Ema většina informantek zmiňuje viditelné dopady na postavu. Popisují úbytek tuku a nárůst svalové hmoty, celkové zformování postavy.

(Martina, 27): „...že já sem se fakt styděla si třeba sundat tričko, protože sem měla takový ty špičky no tak já je tam mam pořád, ale prostě pomáhá to na to, že na tej tyči musíš bejt svlečená, takže se jako prostě svlíkneš..víš co myslím...no že tady prostě v Čechách, kdypa seš svlečená, kromě třeba toho, když jdeš plavčit, no a tady seš mezi ostatníma holkama a tady prostě musíš mít krátký kraťásky a musíš mít bolerko, takže vlastně ze začátku jinak to nejde, ale pak už je to tak jako v pohodě, no bože co, tak se svlíknu,no a pak třeba i to , že se ti to tam nahrne, tak ti to tolik nevadí a tím že cvičíš, tak se ti hrne míň a míň...dřív bylo jako „ježiš marjá, všichni vidí, jak mi to tady přetéká“ a to samozřejmě nikdy nikdo neřeší, já to vim, ale tak já když sem byla v pubertě, tak sem to jako hodně řešila a tadyto si myslím, že mi to dost pomáhá, jako pochopit to vlastní tělo, přestat se stydět za to tělo...“

(Alena, 24): „Dalo mi to třeba tu fyzickou stránku, a že mi to baví jako sport, nikdy jsem nebyl tak nadšená, že bych každý týden šla na ten trénink. Tady ten sport mě tak nějak nutí k tomu, ale hezky, že každý čtvrtek mam trénink a že každý čtvrtek pravidelně jdu a věnuju se tomu, zlepšila se mi hodně fyzička. Cejtim že mam o hodně pevnější břicho a to se mi hrozně líbí, jako že s tím tělem to dělá hodně velký divy na těch ženských partiích (...). Je to skvělá věc jak si jako by procvičit všechny svaly na těle, hrozně mi to posunulo i po fyzický stránce i když

jsem teda hrozně štíhlej člověk tak trochu jsem se osvalnila díky tomu a hrozně se mi na tom líbí že používáš všechny svaly na těle svojí silou.“

Informantka Tereza také zmiňuje kladné dopady na fyzickou stránku a vyzdvihuje nestereotypní druh pohybu. Sport je místem významných forem socializace, odhalení základních zdrojů socializace v rámci sportu usnadňuje i porozumění světa, v němž žijeme (Sekot, 2008: 36). Tereza v souvislosti s pole dance právě vypichuje i určité porozumění světa.

(Tereza, 21): „Ta tyč je prostě úžasná, je to fyzicky úplně krásně náročný, mně to třeba strašně vyhovuje, sem dělala gymnastiku a ten pohyb, je tam prostě akrobacie, tanec, posilování, je tam úplně všechno co člověk potřebuje a hlavně má to nějaký smysl, že se člověk posouvá, já sem předtím chodila do fitka a to je takový prázdný, že jo, tam člověk chodí jen aby nějak vypadal, ale ten pole dance, to člověk u toho vypadá a ještě k tomu to má smysl, něco se naučí, i kdyby jenom o životě, o těch lidech, ale naučí.(...) Dal mi Pole dance) smysl života, v podstatě sem tam normálně ubytovaná, tam občas i spim, koukam tam na filmy, trávím tam veškerej svůj volnej čas, bavim se s lidma tam, (...) nevidim jedinou věc, kterou by to neovlivnilo. V podstatě to dalo životu nověj nádech, je to moje láska, největší (...). Pole dance teda, toho bych se vzdávala asi nejtíž, hrozná představa“

Kristýna a Hana také zmiňují kladné dopady na fyzickou stránku těla, zejména vypichují konkrétní svalové skupiny.

(Kristýna, 23): „...zpevnění prostě vnitřních svalů. Nevim o jakym sportu bych řekla, že by měl takhle rychlej svalovej progress oproti tomu poledancu.“

(Hana, 34): „...jsem spokojená, protože se mi ta kondička zlepšila, spíš ten svalovej aparát se mi zpevnil, hlavně břicho, ruce, nohy, záda, takže celý tělo se mi zpevnilo, hlavně ramena mi tak nějak nabyly, ale jsem se sebou spokojená, jsem taková symetrická, vím, že na sobě makám a přináší mi to výsledky, ...“

Mnoho informantek uvádí mezi pozitivy navázání nových přátelských vztahů, na kterých vyzdvihují například porozumění a stejné zkušenosti při oznamování jejich nové záliby ve svém sociálním okolí či možnosti porovnávání a konzultace všech záležitostí týkajících se pole dance. Tomuto tématu se budu podrobněji věnovat v předposlední části této kapitoly.

(Alena, 24): „Tak je právě fajn, že ta komunita těch děvčat, že se takhle stýkáme a vyprávíme si ty vtipný zážitky jako že jsem někde řekla, že tancuju u tyče a někdo zase říkal, že ježíš a to se zase svlíkáš, nebo že prostě lidi k tomu mají takovej odmítavej přístup. Jako že hele to je ona, ta co dělá ten pole dance, ta se někde svlíká, nebo tak, tak to se mi na tom moc nelíbí. Ale jinak je to hrozně fajn.“

5.6.2 Negativa

S pole dance se samozřejmě pojí také určitá negativa, některé informantky mezi negativy uváděly i stigma striptýzových klubů a nutnost neustále obhajovat pole dance před širším okolím. Mezi další negativa, která informantky uvedly, patří bolest. Pole dance je poměrně bolestivý sport, protože na tyči drží holá kůže a ne vždy je to úplně příjemné. Průvodním jevem jsou modřiny, odřeniny, případně puchýře. Tělo si ale časem zvykne, bolest odezní a modřiny se vytváří ve velmi malé míře či vůbec.

(Alena, 24): „...hrozně to teda bolí ale i přes to je to jako fakt super věc“

Martina ve své výpovědi jako jediná poukázala na důležité téma, a to, zda pole dance není škodlivý po zdravotní stránce, jelikož při něm dochází k poměrně častému otlačování kůže o tyč.

(Martina, 27): „...a negativní je, že to bolí a mám modřiny a nejsem si jistá, jestli je to dostatečně prozkoumanej jev, jak to bude působit na pevnost kůže a křečový žíly, ...“

Vzhledem k tomu, že kvalitní a bezpečná taneční tyč není levnou záležitostí, odpovídá tomu i cena lekce či kurzu pole dance. Vyjednávání mezi časem a finanční investicí do pole dance kurzu je poměrně častým jevem. Informantka Hana je rozvedená a dítě vychovává převážně ona, z tohoto důvodu shledává jako největší negativa pole dance čas a finance.

(Hana, 34): „...hodně mi to stojí, nemluvím jen o penězích, i když dojíždím 30 km tam a 30 zpět, hodně mi to stojí čas, mam svojí domácnost, svoje dítě, školáka, takže to musím zkombinovat, počítat s hlídáním i když jsem zmasakrovaná a zbitá, tak pořád musím chodit do práce a prostě mi to za to stojí.“

Informantka Linda uvádí jako negativum také čas, ale odlišným způsobem než informantka Hana. U Lindy můžeme pozorovat proces, který se u pole dance tanečnic objevuje poměrně často – nejprve navštěvují lekce jednou týdně, poté dvakrát týdně a nakonec si pořídí domů vlastní tyč, s kterou tráví stále více času.

(Linda, 26): „...čas mi vzal, člověk se tomu snaží věnovat. Ze začátku člověk chodil jednou tejdně, pak už dvakrát tejdně a pak už i tyč doma a je to takový, že člověk trénuje víc.“

(Tereza, 21): „...protože je chudáček (přítel) neustále svědkem toho, jak mu neustále chodím s modřinama, natažená, namožená, pořád mu tam skučím chudákovi tyjo a to taky vypovídá docela o tom jeho charakteru a myslim, že vůbec nebudu mít problém s porodem, protože po tom, co sem přežila supermana a všechny tyhle triky nenaučit, tak mě nějaká bolístka neodrovná.“

Tereza se skrze bolístky z pole dance vztahuje k charakteru svého přítele a kladně jej hodnotí právě skrze pochopení. Tereza se pole dance věnuje několikrát týdně, ne-li téměř denně. Sportovnější verzi pole dance, tedy pole fitness už propadl i její přítel a také navštěvuje lekce.

5.7 „My tanečnice od tyče“ - komunita pole dance tanečnic

Pole dance lekce probíhají v malých skupinkách, počet klientek na jedné lekci ve většině tanečních studií nepřesáhne dvojciferné číslo. Jedním z hlavních důvodů, proč je pole dance poměrně komorní záležitostí je ten, že vyžaduje velmi individuální přístup. V momentě, kdy se kurz dostane k obtížnějším pozicím (například hlavou dolů), je důležité, aby při výuce těchto obtížnějších byla poskytnuta odborná záchrana. Malé skupinky, častý kontakt s lektorem, případně i vzájemné poskytování záchrany napomáhá utváření vzájemných vztahů. Informantka Alena zmiňuje vytvoření přátelských vztahů s kurzistkami navštěvující stejné studio. Mimo společný zájem, který je spojuje, uvádí v této souvislosti i problémy tanečnic od tyče, přičemž naráží na problém stigmatizace. Goffman (2003: 34) zmiňuje, že jedinci spadající do stejné stigmatizující kategorie mají při setkání tendence upravit vzájemný přístup k sobě právě na základě domněnky, že patří do stejné skupiny, což napomáhá při utváření vzájemných vztahů.

(Alena, 24): „(o dalších kurzistkách ze studia) jsme v podstatě kamarádky, vídáme se když se něco slaví, nebo když je nějaká výjimečná událost no a spíš na tom tréninku teda většinu času trénujeme a někdy si i dost jako povídáme, takže jsme takový kamarádky, že při rozcvičce si povídáme "a co, co nového? jakej byl tenhle tejden?" takže tím jsme se v podstatě dost sblížily, hrozně se mi líbí ta komunita okolo holek, protože máme všechny stejný zájem a ty stejný problémy, že jsme ty tanečnice od tyče.“

Ve výpovědi informantek se objevuje určitá soudržnost a stmelování díky společnému zájmu. Utváření přátelských vazeb a sociálních sítí je pro ženy velmi důležité, mohou spolu sdílet zkušenosti, identifikovat se jako ženy, konstruovat svůj gender a identitu (Green 1998: 175-6). Na vzájemné vztahy mezi lidmi, kteří se věnují sportovní aktivitě, naráží i Sekot (2008: 31), dle kterého sportovní aktivita kombinací vztahů mezi tělem, duchem, prostředím a vztahů mezi lidmi. Ráda bych uvedla, že informantky z následujících tří citací zastupují vždy jedno ze studií, v kterém jsem prováděla výzkum, nejedná se tedy o klientky jednoho tanečního studia.

(Linda, 26): „Přijde mi, že jsme úplně odněkud jinud, protože se sejdeme a bavíme se i o běžném životě, ale hlavně třeba o těch tyčkách a prvcích a to, našla jsem si tu kamarádku a s ostatníma kamarádkama, nebo tady co jsme jakoby komunita poedance, jsme jakoby vesměs neřekla bych úplně kamarádky, ale hodně dobrý známí, co si i napíšem, vyměníme si fotky. (...)A přijde mi, že najednou ty holky tady jsou hrozně fajn oproti ostatním. Nevím, jestli je to tím, že máme společného jakoby koníčka, že ten koníček nás natolik prostě stmeluje, že jakoby nějak si přijdem odlišný nebo něco, ale jako jsme tady jakoby fajn kolektiv. Konkrétně třeba my co chodíme opravdu do toho našeho levelu, do toho našeho kurzu, tak je to hrozně fajn a zajdeme si spolu, ne často, ale byli jsme si sednout třeba párkrát, když se uzavírala sezona a před Vánoce.“

(Tereza 21): „...bavím se hodně takhle s lidma z toho, ta komunita je strašně specifická, ty lidi to tak nějak k sobě strašně táhne, začne to tak, že spolu začnou chodit na hodiny a potom na různé večere nebo nakupovat a potom se domluví na nějak akce...ještě ty různé akce co majitelka studia pořádá (...), tak přece jenom tam člověka poznáš, máš si co říct.(...) a dělaly sme různé akce tématický, jako třeba focení, že sme si sehnaly fotografku a udělaly si prostě focení, takže to bylo úplně super, ta nás tím hrozně hezky provedla, ukázala nám všechno, to bylo perfektní. Někdy ve středně pokročilé úrovni kurzu jsem se začala bavit přímo s majitelkou studia a od té doby sme docela dobré kamarádky, chodíme

spolu ven a tak, začala sem jí tam uklízet a pomáhat jí se všim možným a tak, (...) já tam chodím tak strašně ráda, pořád mě to ještě nepustilo,...

(Marie, 27): „(o minikurzu), že jsme se sešly i fajn holky a nebylo to jenom o tom: a teď si uděláme, tohle, tohle, tohle, ale bylo to takový kamarádský, že se tam člověk i rád vracel. (...), je tady bezva parta, jak je nás jenom pět i s lektorkou, tak se vlastně známe a víme kdo co umí a už je to takový lepší, (...) že se sem těším (do tanečního studia), i když se netěším, tak sem jdu, což jsem minulý týden měla takový pocit, jako že bych radši byla zalezlá doma, i to počasí nebylo nic moc, přišla jsem sem a tady jako kdyby to počasí bylo já nevím, venku jako kdyby svítilo sluníčko a tady se pak rozjela taková párty, že sme se strašně nasmály a člověk odejde s takovou energií, že by ještě šel někam, třeba si i zaběhat, prostě ta energie, kterou mi to dává je to prostě úžasný.“

5.8 Vliv pole dance na další fyzickou aktivitu

Velmi často je pole dance inspirací k provozování dalších fyzických aktivit. Pole dance je fyzicky náročný a vyžaduje zapojení a posílení všech svalových skupin. Výuka samozřejmě probíhá postupně od nejjednodušších pozic k nejobtížnějším, ale stejně jako uvádí informantka Ema, jejíž příběh jsem uvedla v předchozí kapitole, se v určitých obdobích objevují stagnace, kdy se klientka dostane k prvkům, které zatím fyzicky nezvládne. V tento moment je velmi časté, že klientka sama vyhledává způsoby, jak překonat bariéry a pokořit náročnější prvky, například konzultuje s lektorem optimální způsob posilování či vyhledává tipy a triky na internetu nebo od jiných přízniců pole dance. V tento moment již posilování, strečink a jiné postupy nejsou motivovány lepší postavou a fyzickou kondicí, ale pokořením dalšího prvku na tyči a překonáním sama sebe. Dochází k určité proměně sportovního chování, o kterém se zmiňuje Coakley (2004: 124) a spojuje ji se socializačním procesem, osobním rozvojem a identitou. Mnoho přízniců pole dance

se stává tzv. „pole dancers“ (český termín se díky stále přítomnému stigma nepoužívá, používání anglických termínů je motivováno snahou se stigma vyhnout) a tyč utváří neoddělitelnou část jejich identity. Jak jsem uvedla v předešlých citacích informantek, mnohé z nich se věší na všechno, co jim připomíná tyč, pořizují si tyč domů a trénují svá těla s cílem být lepší v pole dance.

Při svém pozorování se na jedné z lekcí objevil problém klientky se stiskem, protože jí ruce stále prokluzovaly, na příští lekci přišla s míčky z hračkářství, které na posílení stisku mačkala a podělila se i s ostatními klientkami. Například Linda si domů nakoupila nástroje k posilování, přičemž její hlavní motivací při jejich nákupu nebylo zlepšení fyzického vzhledu či kondice, ale udržet se na tyči a zdolat náročnější prvky.

(Linda, 26): „Ale třeba mi dal to (pole dance), že mam zájem víc o sport, o posilování. Domů jsem si koupila, taková nadšená, prostě různý posilovací a manžel se zeptal "Jako proč?". No abych se udržela na tý tyči. To ne proto, aby člověk nějak vypadal jako aby si formoval postavu. Ale já se snažim posilovat na ruce abych se udržela. Já se snažim posilovat na nohy abych se udržela. Prostě furt to mam všechno ve spojitosti, i to cvičení, furt s tou tyčí. Prostě cokoliv s tou tyčkou.“

Stejně jako Ema, která se přistihla, že si při setkání s přáteli rovná záda a nevědomky tak provádí strečinkový cvik, který se naučila na lekcích pole dance, se i Marie začala víc rovnat a navíc si svépomocí vyrobila náhražku za posilovací gumu, s kterou posiluje na lekcích.

(Marie, 27): „...začala sem víc chodit narovnaná, začala jsem posilovat i doma ve svém volném čase, což kdyby mi řekl někdo před 5ti lety, tak bych si zaklepala na čelo, protože bych si řekla, to si se zbláznil, já si projíždím letáky a říkam si jo tohleto jsou ty pásky ze studia a ty bych chtěla, na takový to posilování rukou a

když jsem si je nesehnala, tak jsem si udělala takový provizorní z gumicuku, abych si mohla posilovat (...).jezdím na kole tak je to dobrý i na tyč, protože cítím že ty nohy mi udrží víc, než před 2 lety, než jsem začala jezdit na kole, že to je hrozně, že cokoli co posiluju doma, chození se psem, běhání, jízda na kole, všechno je to vidět na tý tyči, že to ty nohy najednou udrží.

Při pozorování na lekcích jsem několikrát zaznamenala, jak kurzistky konzultují možné způsoby posilování, které jim pomohou zvládnout pro ně zatím nedosažitelný prvek. Konkrétně si ukazovaly, jakým způsobem posilovat či protahovat pro ně podstatné části těla nebo přímo odkazovaly na obchody, kde koupily sportovní náčiní, které používají pro posilování k pole dance (například pružné gumy).

6 ZÁVĚR

Jedním z hlavních cílů mého výzkumu bylo popsat, z jaké perspektivy nahlíží pole dance ženy, které se této aktivitě pravidelně věnují a jaká identifikují pozitiva, negativa či problémy s touto netradiční pohybovou aktivitou spojovaná. Dále jsem se zaměřovala na počáteční motivace k vyzkoušení tohoto netradičního sportu a první dojmy. Nemohla jsem také opomenout proces stigmatizace, který se s vertikálně ukotvenou tyčí pojí, a s ním související strategie vysvětlování, které klientky navštěvující pole dance kurzy volí, aby se případné stigmatizaci vyhnuly.

Provedla jsem 14 narativních rozhovorů s ženami, které se věnují pole dance minimálně devět měsíců (dva taneční semestry). Jako doplňkovou metodu jsem zvolila participační pozorování přímo na probíhajících lekcích pole dance, kde jsem se zaměřovala na pokročilé kurzy. Na základě provedených rozhovorů jsem analyzovala osm hlavních tematických oblastí, a to formování rozhodnutí pole dance vyzkoušet, první dojmy, motivace, stigma, strategie vysvětlování, pozitiva a negativa, „my tanečnice od tyč“ - komunita pole dance tanečnic a vliv pole dance na další fyzické aktivity.

Rozhodnutí navštívit lekci pole dance bylo ovlivněno zejména puncem novoty a prozatímní neznalosti. Na formování rozhodnutí navštívit lekci pole dance měly také významný podíl kamarádky, které již pole dance vyzkoušely a tak zprostředkovaly svou zkušenost. Z rozhovorů bylo evidentní, že několik informantek již v této fázi mělo nějaké předsudky, že lekce bude mít poněkud striptýzový charakter. Informantky také vyhledávaly pole dance videa na internetu, zejména se soustředily na ta soutěžní, aby se ujistily, že se nejedná o striptýz či

aktivitu jemu podobnou. Na druhou stranu ale právě možné spojení se striptýzem, tedy punc „zakázaného ovoce“, zájem o pole dance zvyšoval.

Na první lekci, mnohdy se jednalo o ukázkovou hodinu zdarma, přišlo několik mých informantek již s určitými předsudky a stereotypy, které ve všech případech absolvování první lekce vyvrátilo. Ihned o prvních lekcích již informantky na pole dance identifikovaly určité výhody ve srovnání s jinými sporty. Poměrně častý jev je nadšení pro pole dance ihned po úvodních lekcích a úvahy o pořízení si vlastní tyče, toto nadšení se promítá i do tendencí praktikovat prvky z lekcí pole dance na volně dostupných tyčích kdekoliv.

Jako zdůvodnění proč se pole dance informantky věnují, se nejčastěji zmiňují o fyzické kondici. Pole dance je fyzicky náročný sport a pro kontinuální posun je nutné pracovat na své fyzické stránce. Informantky vyzdvihují zformování postavy, úbytek tuku a nárůst svalů. Objevuje se i určitá míra soutěživosti mezi jednotlivými klientkami, ale dle jejich slov se vše odehrává v přátelském duchu a vzájemně se motivují k vyšším výkonům. Mnohdy si na lekcích i samy dávají záchranu a radí si, jak zvládnout určitý prvek. Dvě z mých informantek na pole dance oceňují propojení dřiny a sex-appealu, upřednostňují sexy tancování a možnost vystupovat na veřejnosti. Důležitým bodem, který informantky zmiňují je určitá exkluzivita pole dance. Pole dance sám o sobě vzbuzuje dost velký zájem, už kvůli stigma striptýzových klubů. Z tohoto důvodu se domnívám, že pro některé klientky je pole dance mimo jiné i módní záležitostí, která je dostane do středu dění či, slovy jedné mé informantky, si po informování okolí o jejich zálibě, nebude muset v baru platit pít sama.

Reakce sociálního okolí informantek v drtivé většině nahlíželo pole dance optikou striptérského řemesla. Jako poměrně problematická se jeví reakce rodin, u kterých tato optika byla zakořeněna silněji než v širším sociálním okolí. V případě, že přesvědčování rodiny skrze soutěžní videa nepomohlo, vymýšlely některé informantky strategie, jak se vyhnout konfrontaci ze strany rodiny v této oblasti a například kurzovné hradily tak, aby byla co nejmenší šance odhalení, za co byly peníze utraceny. Reakce širšího sociálního okolí většinou nebyla tak striktně zaujatá proti pole dance jako blízká rodina, o to více ale byly informantka častovány vtipy a trefnými radami, čím se mohou živit, když jejich aktuální zaměstnání (nebo škola) nevyjdou. I přes mnohdy nepřetrvávající vtipy informantka uváděly, že mimo rodinu bylo vysvětlování mnohem snazší a setkaly se i s větším zájmem o názornou ukázkou toho, čím se ve svém volném čase baví. Ani v tomto případě ale nebyly pouze kladné reakce, zveřejnění pole dance jako volnočasové aktivity mnohdy negativně ovlivnilo přátelské vztahy mých informantek. Aby se těmto situacím vyhnuly, volily informantka určité strategie vysvětlování. Jednou z těchto strategií je například uvedení názvu pole dance a do češtiny ho nepřekládat, protože spíše než tanec u tyče si lidé představí bazénový tanec. Velmi častá je prezentace pole dance jako sportu, nikoliv tance, či prezentace tyče jako posilovací náčiní, které zastoupí posilovnu. Jako další ze strategií informantky uvedly, že mění předložky, místo tanec u tyče používají na tyči nebo o tyči.

Mezi největší pozitiva pole dance dle mých informantek patří kladný dopad na sebevědomí a zformování postavy, což spolu souvisí. Jak jsem již uvedla výše, přílišné zahalování těla při pole dance není vhodné, protože látka po tyči klouže a neumožňuje provádění prvků. Taneční sály jsou ve většině případů vybaveny zrcadly, klientky jsou tedy nenásilnou formou nuceny se pozorovat v zrcadlech. Mnoho mých informantek

uvedlo, že první pocity, když se na sebe musely dívat do zrcadla, příliš pozitivní nebyly, bylo jim to nepříjemné, ale postupem času si zvykly a dokonce, stejně jako uvádí Ema, se na sebe podívaly a uvědomily si, že jsou hezké. Některé informantky zmínily i zlepšení v partnerském vztahu, zejména v po stránce sexuality, začaly si více věřit a důvěřovat svému tělu. I když pole dance podporuje sebevědomí, jsou tady i určitá negativa. Vzhledem k tomu, že na tyči se při pole dance drží holou kůží, objevují se modřiny, odřeniny, případně i spáleniny, když se po tyči sjede moc rychle. Pole dance je poměrně náročný na vazy a šlachy na rukách a snadno může dojít k jejich přetížení, pokud se nedodrží zásady správného tréninku.

Při svém výzkumu jsem narazila na několik velmi zajímavých aspektů tohoto tématu, které rozsah diplomové práce neumožňuje prozkoumat. Například tanečnice pole dance se velmi ostře snaží vymezit vůči stigmatizaci spojené se striptýzem a podobnými kluby. Zde se nabízí otázka, z jakých důvodů je striptýz stigmatizován, zda kvůli nahotě či nízkému sociálnímu statusu této profese nebo spojení obou dvou i dalších faktorů. Na druhou stranu ale právě určitá souvislost se striptýzem právě pole dance značně přidává na atraktivitě. Některé informantky přímo kladně hodnotí možnost ženského a sexy projevu při provozování pole dance, potěšení ze svého těla či kladný dopad na svou sexualitu

Zajímavým jevem je vznik komunity pole dance tanečnic a jejich studií. Na základě výpovědí informantek nejsou vztahy jak v rámci pole dance kurzu, tak v rámci studií založené příliš na formální bázi, spíše na té neformální. Mnoho z mých informantek také uvedlo, že si díky pole dance kurzu našlo přátele. Je běžné, že si informantka vyměňují fotografie s dalšími nadšenkyněmi, tipy na posilování nebo strečink,

zajímavá videa a podobně. Objevila se také tendence rozlišovat skupinu vlastní - „my“ (tanečnice od tyče) versus skupina cizí - „oni“ (veřejnost, která stereotypně nazírá pole dance skrze striptýz). Dle Baumana (1996: 43) je pojem „my“ označením skupiny, do které jedince náleží a které rozumí. Pojem „oni“ značí skupinu, do které nepatříme a její chování nechápeme. Vlastní skupina pak dodává pocit vzájemné soudržnosti a jednoty. „(...) cizí skupina je přesně onou imaginární opozicí, již k sobě vlastní skupina potřebuje pro svou sebeidentitu, soudržnosti, vnitřní solidaritu a emocionální jistotu“ (Bauman 1996: 44).

Poměrně překvapivým zjištěním bylo, do jaké míry pole dance disciplinuje těla informantek i mimo taneční sál. Mnoho z nich ve větší či menší míře uvedlo, že mimo navštěvované lekce posiluje nebo se protahuje, ale s cílem být lepší na tyči, ne mít lepší tělo nebo vyšší flexibilitu. Také se objevuje nakupování posilovacích nástrojů za účelem progresu na tyči.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PAMENŮ

Abraham, A. 1992. *Frauen KörperKrankheit Kunst*. Oldenburg: Bilbliotheks.

Barton, B. 2002. *Dancing on the Möbius Strip: Challenging the Sex War Paradigm Gender and Society* 16 (5): 585-602. Sage Publicatins, Inc.

Bauman, Z. 1996. *Myslet sociologicky*. Praha: Slon

Brohmová, P. 1999. *Jsem já ze všech nejkrásnější?* Praha: Amulet.

Čechák, V., J. Linhart. 1986. *Sociologie sportu*. Praha: Olympia.

Coackley, J. 2004. *Sports in Society: Issues & Contoversies*. Boston: McGraw-Hill.

Crocker J, Major B, Steele C. 1998. Social stigma. In *The Handbook of Social Psychology*, Boston: McGraw-Hill.

Druckman, D. 2005. *Doing research: methods of inquiry for conlifct analysis*. Thousand Oaks: Sage Publications

Fialová, L .2001. *Body image jako součást sebepojetí člověka*. Praha: Karolinum.

Gramling, R., Craigh J. Forsyth. 1987. Exploiting Stigma. *Sociological Forum* 2 (2): 401 – 415.

Green, E. 1998. „Women Doing Friendship“: An Analysis of Womens Leisure as a Site of Identity Construction, Empowerment and Resistance. *Leisure Studies* 17: 171 – 185.

Hendl, J. 1999. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum.

Holland, S. 2010. *Pole Dancing, Empowerment and Embodiment*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Goffman, E. 2003. *Stigma: poznámky k problému zvládní narušené identity*. Praha: SLON.

McCaughey, M. 1997. *Real Knockouts: The Physical Feminism of Womens Self-Defense*. New York: University Press.

McClintock, A. 1993. Sex Workers and Sex Work: Introduction. A Special Section Edited by Anne McClintock Explores the Sex. *Social Text* 37: 1-10.

Link, B.G., Jo C. Phelan. 2001. Conceptualizing stigma. *Annual Review of Sociology* 27: 363-385.

Price, K. 2008. "KEEPING THE DANCERS IN CHECK": The Gendered Organization of Stripping Work in The Lion's Den. *Gender and Society* 22 (3): 367-389.

Rambo, C. S. R. Presley & D. Mynatt. 2006. „Claiming the Bodies of Exotic Dancers: The Problematic Discourse of Commodification“. *Body/Embodiment: Symbolic Interaction and the Sociology of the Body*, D. Waskul & P. Vannini (eds). Aldershot: Ashgate.

Sekot, A. 2008. *Sociologické problémy sportu*. Grada Publishing: Havlíčkův Brod.

Sekot, A. 2006. *Sociology of Sport: Topical Issues*. Masarykova univerzita a Paido: Brno.

Strauss, A., J. Corbinová. 1999. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a metody techniky zakotvené teorie*. Brno: Sdružení podané ruce.

Wolf, N. 1991. *Mýtus krásy*. Záujmové združenie žien Aspekt: Bratislava.

.Elektronické zdroje:

Czech pole&aerial spot federation [online]. Dostupné z: www.cpasf.cz (datum náhledu: 10.1.2013).

8 RESUMÉ

This thesis is focused on a new dancing or sport sector called pole dance. The aim of my research is to describe how women, who dedicate to dancing by the pole at least nine months (two dancing terms), approach pole dance. Next I concentrate on an initial motivation, their expectations, if the expectations have been fulfilled, what positive or negative aspect they have identified with this kind of physical activity. Considering the nature of vertically secured dancing pole and its connection with strip bars, I also direct my attention at the process of stigmatization that is linked with pole dance. In this context, I am interested in how these women's closest social surroundings perceive the fact they pursue such an activity and I focus on what are potential strategies that the clients attending pole dance studios choose to inform their environs about this hobby to at the same time avoid such a stigma. With regard to the character of this thesis' subjects, I decided to collect the data via narrative interviews with pole dancers who devote to pole dance at least nine months. As a complementary method, I select qualitative participatory observation of advanced classes in three different dancing studios. An important factor for making decisions to try or not to try pole dance seems to be a specific hallmark of newness of this physical activity and even certain connection with strip show. Pole dance respondents have identified muscles growth, fat loss, build forming and improving of physical condition as the biggest benefits. Stigmatization of pole dance is very noticeable in the society. None of my respondents have met with only positive reaction to that kind of hobby and due to this fact they choose various strategies how to avoid stigmatization. There starts to arise specific community among pole dancers, they create friendly relations, motivate each other during practice by the pole and we can also observe certain "in-group" and "out-group" delimitation.